

Norges delegasjon
til den europeiske union

ØKONOMINYTT

ANDRE KVARTAL 2019

*Nyhetsbrev fra finansrådene ved
Norges delegasjon til EU*

I denne utgaven kan du lese om:

- Lederkabalen etter EU-valget.
- En oppdatert oversikt over regelverkssaker på finansmarkedsområdet.
- En oppdatert oversikt over saker på skatteområdet.
- Det europeiske semester og stabilitets- og vekstpakten. De økonomiske prognosene. Kommisjonens landspesifikke anbefalinger om økonomiene.
- Eurogruppen og reformene under bankunionen og den økonomiske og monetære union.
- Status i arbeidet med EUs langtidsbudsjett og oversikt over forslaget til EUs 2020-budsjett.

VALGET I EU

FINANSMARKEDENE

EUROPEISK ØKONOMI

SKATT

EUROGRUPPEN

BUDSJETT

Møter under det finske formannskapet juli – desember 2019

Eurogruppen og ECOFIN:

8. og 9. juli

Pressemeldinger og relevante dokumenter fra ECOFIN vil komme på Rådets [møteside](#). Informasjon for Eurogruppen vil komme på denne [siden](#).

24. juli

Pressemeldinger og relevante dokumenter fra ECOFIN (budsjett) vil komme på Rådets [møteside](#).

13. og 14. september

Uformelt ECOFIN. Informasjon og agenda vil bli publisert på formannskapets [hjemmeside](#). Informasjon for Eurogruppen vil komme på denne [siden](#).

9. og 10. oktober

Pressemeldinger og relevante dokumenter fra ECOFIN vil komme på Rådets [møteside](#). Informasjon for Eurogruppen vil komme på denne [siden](#).

7. og 8. november

Pressemeldinger og relevante dokumenter fra ECOFIN vil komme på Rådets [møteside](#). Informasjon for Eurogruppen vil komme på denne [siden](#).

15. november

Pressemeldinger og relevante dokumenter fra ECOFIN (budsjett) vil komme på Rådets [møteside](#).

4. og 5. desember

Pressemeldinger og relevante dokumenter fra ECOFIN vil komme på Rådets [møteside](#). Informasjon for Eurogruppen vil komme på denne [siden](#).

Toppmøter høsten 2019

17. og 18. oktober

Informasjon fra EU-toppmøtet vil bli publisert [her](#).

12. og 13. desember

Informasjon fra EU-toppmøtet vil bli publisert [her](#).

EU2019.FI Finland's Presidency
of the Council
of the European Union

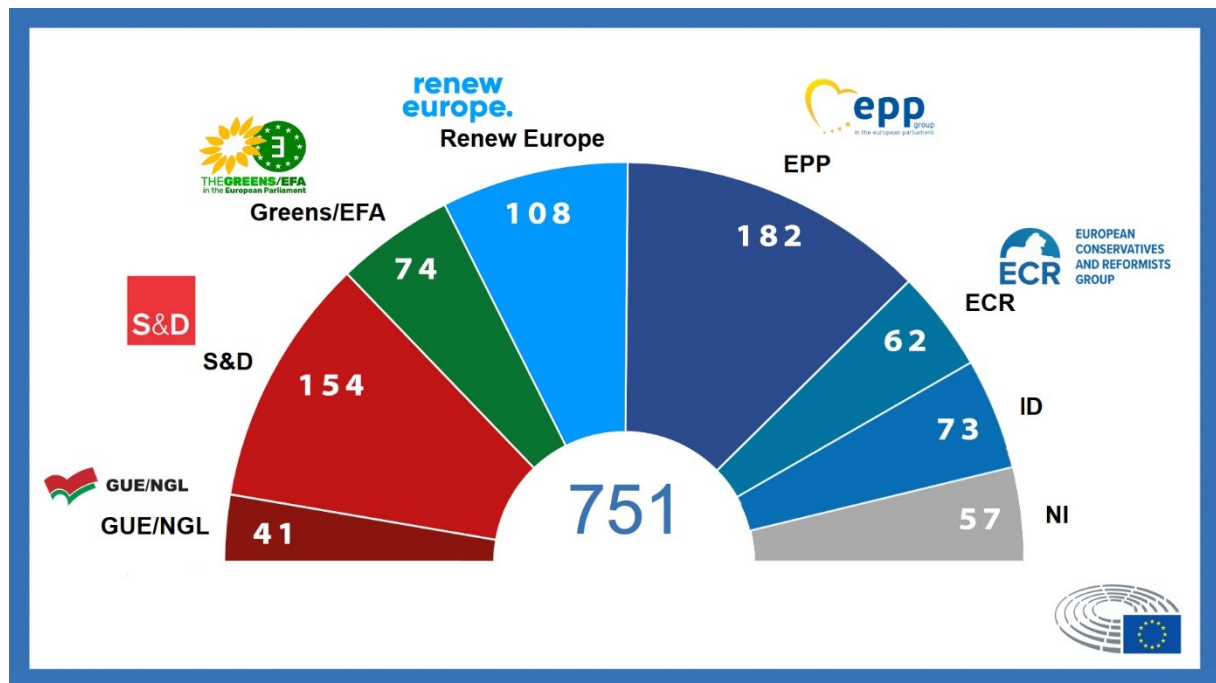

*Belgias statsminister Charles Michel er Rådets påtroppende president og overtar etter Donald Tusk.
Foto: Det europeiske råd*

Europaparlamentsvalget, valg av nye toppledere i EU og nytt formannskap fra juli

Resultatet av valget til nytt Europaparlament

Med bidrag fra Gry Waage, EU-delegasjonen

Illustrasjon: Europaparlamentet

Valgdeltakelsen var høyere enn ved tidligere valg til Europaparlamentet, over 50 pst. Les om valget [her](#) og den endelige fordelingen av seter [her](#).

De to tradisjonelt største parlamentariske gruppene, kristenkonserverve EPP og sosialdemokratene S&D, mistet det flertallet de har hatt sammen. Parlamentet vil etter valget få et annerledes sentrum og allianser. Det er et antatt fortsatt tyngdepunkt i et pro-europeisk sentrum. Seks av ti europaparlamentarikere er nye. Les om de nye parlamentsmedlemmene [her](#).

Parlamentets 20 komiteer og 2 underkomiteer er opprettet og det er besluttet hvor mange parlamentarikere som skal sitte i hver komite. Det er ingen endring i komitestructuren siden forrige periode. Les om den nye komitestructuren og medlemmene i hver komite [her](#) (s. 12 flg. for ECON). Les mer om ECON [her](#).

Ny lederkabal i EU

På [EU-toppmøtet](#) 30. juni til 2. juli 2019 og i Europaparlamentets [plenumssamling](#) 2.- 4. juli 2019 ble den nye lederkabal i EU drøftet.

- Belgias statsminister Charles Michel ble av medlemslandene utnevnt til ny president for Det europeiske råd. Dette er Rådets valg. Europaparlamentet skal ikke godkjenne valget.
- Tysklands forsvarsminister Ursula von der Leyen ble av Rådet nominert som ny kommisjonspresident. Dette er et forslag fra Rådet som skal behandles i Europaparlamentet.
- Spanias forsvarsminister Josep Borrell Fontelles ble av Rådet nominert som ny høyrerepresentant i EUs utenriktjeneste.
- Christine Lagarde ble av Rådet nominert om ny leder av Den europeiske sentralbanken.
- David-Maria Sassoli ble av plenumssamlingen i Parlamentet valgt til ny Europaparlamentspresident i parlamentets plenumsmøte 3. juli 2019. Sassoli er sosialdemokrat fra Italia. Lederne av Europaparlamentets komiteer velges på komitemøtene i Brussel i uke 28.

For nærmere informasjon om nominasjonsprosessen for de nye lederne av EU-institusjonene, se [her](#).

Det finske formannskapet juli – desember 2019

Finland tok over formannskapet fra Romania fra 1. juli 2019. Hjemmesiden for det finske formannskapet er tilgjengelig [her](#).

Finland presenterte 26. juni hovedprioritetene for sin formannskapsperiode. Programmet er tilgjengelig [her](#).

Overordnet for alle sektorer legger det finske formannskapet særlig vekt på å styrke felles verdier og rettsstaten, gjøre EU mer konkurransedyktig og sosialt inkluderende, å styrke EUs rolle som global leder i klimaarbeidet og å vektlegge arbeidet med sikkerhet, inkludert digital sikkerhet.

Programmet blir nærmere behandlet og utdypet for det som gjelder økonomi og finans på ECOFIN-møtet i juli.

Finansmarkedene

EUs lovgivningsarbeid på finansmarkedsområdet er viktig for Norge som EØS-land. Det felles regelverket på finansmarkedsområdet som skal gjelde i hele det indre marked, er normalt også EØS-relevant. Det betyr at ferdig vedtatte rettsakter i EU innlemmes i EØS-avtalen ved beslutning i EØS-komiteen, og blir deretter gjennomført i norsk rett.

Det norske finansmarkedet er en fullt integrert del av det indre marked i EU/EØS. Tilgangen til det indre marked er viktig for norsk finansnæring og for norsk økonomi, blant annet for å legge til rette for effektiv innhenting av kapital til norske bedrifter. Et felles regulatorisk rammeverk i hele EØS-området er dermed viktig for norske aktører.

Gjennom EØS-avtalen deltar Norge i arbeidet med kommende regelverk i EU. Ved tilslutningen til de europeiske finanstilsynsbyråene er Finanstilsynet medlem i henholdsvis EBA, ESMA og EIOPA, og deltar i arbeidet som er med på å legge grunnlaget for lovgivningsarbeidet på finansmarkedsområdet i Kommisjonen. Norske eksperter deltar også i komiteearbeid under Kommisjonen, både individuelt oppnevnte eksperter og representanter for departementene. Norge kan også bilateralt eller sammen med de to andre EØS/EFTA-statene komme med felles høringsuttalelser til nye regelverksforslag. Norsk finansnæring er også en aktiv deltaker, blant annet gjennom nasjonale og internasjonale bransjeorganer. Jo tidligere og mer konkret Norge kommer inn i lovgivningsprosessene som leder til EU/EØS-regelverk, jo mer effektivt er arbeidet med å ivareta norske interesser.

Oversikt over regelverkssakene på finansmarkedsområdet ved utgangen av inneværende lovgivningssyklus i EU

Da Europaparlamentet gikk fra hverandre før valget i mai 2019, markerte det også slutten på den inneværende lovgivningssyklusen i EU. Den sittende Europakommisjonen, «Juncker-Kommisjonen», har hatt en ambisiøs agenda for nytt regelverk på finansmarkedsområdet. På store områder er det gjort mye.

Nedenfor følger en skjematisk oversikt over alle rettsaktene på finansmarkedsområdet som har vært til behandling våren 2019. Sakene er på ulike stadium av lovgivningsprosessen i EU. I tabellen er det markert om henholdsvis Parlamentet og Rådet har vedtatt forhandlingsmandat for trilogforhandling, og om det i trilogforhandlingen er oppnådd politisk enighet. Mellom boksen som markerer om det er oppnådd enighet i forhandlingene mellom Rådet og Parlamentet, og boksen som viser om en rettsakt er publisert i EU Offisielle Journal (Official Journal /OJ), kan det gå noe tid som følge av ulike formelle skritt. Forhandlingsresultatet kan også i prinsippet forkastes.

Som følge av valget i mai vil det komme noen forsinkelser som er særegne for valgårene. Det har sammenheng med at flere av de store regelverksforslagene først ble ferdig forhandlet kort tid før siste plenumssamling i Europaparlamentet i april. Parlamentet besluttet å fatte vedtak i plenum, men fordi en del av de formelle stegene ikke var ferdigstilt (blant annet rettslig språkvask) gikk forslagene inn i en egen prosedyre kalt «corrigendum-prosedyre». For disse sakene kan ikke Rådet fatte sitt endelige vedtak og rettsaktene kan heller ikke publiseres i OJ før det nye Parlamentet i plenum har stadfestet de endelige tekstene. Det legges til grunn

at dette er en formalprosedyre, og at rettsaktene i corrigendum-prosedyre vil bli endelig vedtatt og publisert i løpet av høsten. Tidspunktet vil bero på arbeidsplanen for det nye Europaparlamentet. Sakene det gjelder er markert særskilt i tabellen nedenfor.

Rettsakter til behandling i EU vår 2019	COM	EP	Rådet	Trilog	Official Journal
Grensekryssende distribusjon av kollektive investeringsfond <u>L1 Dir</u> (...) amending Dir. 2009/65/EC and Dir. 2011/61/EU with regard to cross-border distribution of collective investment funds	COM (2018) 92	✓	✓	✓	Alle formelle skritt ferdigstilt. Venter på publikasjon i OJ
Grensekryssende distribusjon av kollektive investeringsfond <u>L1 Reg</u> (...) on facilitating cross-border distribution of collective investment funds and amending Regulations (EU) No 345/2013 and (EU) No 346/2013	COM(2018) 110	✓	✓	✓	Alle formelle skritt ferdigstilt. Venter på publikasjon i OJ
Obligasjoner med fortrinnsrett <u>L1 Reg</u> (...) for a Regulation of the European Parliament and of the Council on amending Regulation (EU) No 575/2013 as regards exposures in the form of covered bonds.	COM(2018) 93	✓	✓	✓	I Corrigendum prosedyre. Forventes ferdig vedtatt og publisert i OJ høsten 2019.
Obligasjoner med fortrinnsrett <u>L1 Dir</u> (...) on the issue of covered bonds and covered bond public supervision and amending Dir 2009/65/EC and Dir 2014/59/EU - amend. UCITS and BRRD	COM (2018)94	✓	✓	✓	I Corrigendum prosedyre. Forventes ferdig vedtatt og publisert i OJ høsten 2019.
L1 Reg (...) on the law applicable to the third-party effects of assignments of claims.	COM (2018) 96	✓	✗	✗	Ikke vedtatt

Investment Firms Review - L1 Reg (..) on the <u>prudential requirements</u> of investment firms and amending Regulations (EU) No 575/2013, (EU) No 600/2014 and (EU) No 1093/2010 [CRR, MiFIR, EBA]	COM (2017)790	✓	✓	✓	I Corrigendum prosedyre. Forventes ferdig vedtatt og publisert i OJ høsten 2019.
Investment Firms Review - L1 Dir on the <u>prudential supervision</u> of investment firms and amending Directives 2013/36/EU and 2014/65/EU [CRD IV & MiFID II]	COM (2017)791	✓	✓	✓	I Corrigendum prosedyre. Forventes ferdig vedtatt og publisert i OJ høsten 2019.
MiFID II L1 Dir (..)amending Dir 2014/65/EU on markets in financial instruments	COM(2018) 99	✓	✗	✗	Ikke vedtatt (hører sammen med folkefinansieringsforslaget)
Folkefinansiering til næringsdrivende L1 Reg on European Crowdfunding Service Providers (ECSP) for Business	COM (2018)113	✓	✗	✗	Ikke vedtatt
Bankreformpakken - endringer i CRR og EMIR Regulation (EU) 2019/876 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 amending Regulation (EU) No 575/2013 as regards the leverage ratio, the net stable funding ratio, requirements for own funds and eligible liabilities, counterparty credit risk, market risk, exposures to central counterparties, exposures to collective investment undertakings, large exposures, reporting and disclosure requirements, and Regulation (EU) No 648/2012.	COM (2016)850	✓	✓	✓	PUBLISERT i OJ Forordning (EU) 2019/876

Bankreformpakken - Bankunion - endring i SRM forordningen (antatt ikke EØS-relevant) - L1 Reg (...) amending Regulation (EU) No 806/2014 as regards loss-absorbing and Recapitalisation Capacity for credit institutions and investment firms	COM (2016) 851	✓	✓	✓	Publisert i OJ Forordning (EU) 2019/877. Antatt ikke EØS-relevant.
Bankreformpakken - endringer i BRRD Directive (EU) 2019/879 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 amending Directive 2014/59/EU as regards the loss-absorbing and recapitalisation capacity of credit institutions and investment firms and Directive 98/26/EC	COM (2016)852	✓	✓	✓	PUBLISERT I OJ Direktiv (EU) 2019/879
Bankreformpakken - endringer i CRD IV Directive (EU) 2019/878 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 amending Directive 2013/36/EU as regards exempted entities, financial holding companies, mixed financial holding companies, remuneration, supervisory measures and powers and capital conservation measures	COM (2016)854	✓	✓	✓	PUBLISERT I OJ Direktiv (EU) 2019/878
Misligholdte lån Regulation (EU) 2019/630 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 amending Regulation (EU) No 575/2013 as regards minimum loss coverage for non-performing exposures.	COM (2018)134	✓	✓	✓	PUBLISERT I OJ Forordning (EU) 2019/630
Misligholdte lån L1 Dir (..) on credit servicers, credit purchasers and the recovery of collateral	COM (2018)135	✗	Oppnådd posisjon med unntak for kapittel V	✗	Ikke vedtatt. NB: Title V om inndrivelse av sikkerhet er av Rådet foreslått tatt ut i eget spor.
Grensekryssende betalinger Regulation (EU) 2019/518 of the European Parliament and of the Council of 19 March 2019 amending Regulation (EC) No 924/2009 as regards certain charges on cross-border payments	COM (2018) 163	✓	✓	✓	Publisert i OJ, Forordning (EU) 2019/518

in the Union and currency conversion charges					
SMB listeføring regulert marked L1 Reg (...) amending Regulations (EU) No 596/2014 and (EU) 2017/1129 as regards the promotion of the use of SME growth markets	COM (2018)331	✓	✓	✓	I Corrigendum prosedyre. Forventes ferdig vedtatt og publisert i OJ høsten 2019.
Motorvognforsikringsdirektivet L1 Dir (...) amending Directive 2009/103/EC of the European Parliament and the Council of 16 September 2009 relating to insurance against civil liability in respect of the use of motor vehicles, and the enforcement of the obligation to ensure against such liability	COM (2018)336	✓	✗	✗	Ikke vedtatt
Bærekraftig finansiering - taksonomi - L1 Reg (...) on the establishment of a framework to facilitate sustainable investment	COM (2018) 353	✓	✗	✗	Ikke vedtatt
Bærekraftig finansiering - offentliggjøring - L1 reg (...) on disclosures relating to sustainable investments and sustainability risks and amending Directive (EU) 2016/2341	COM (2018)354	✓	✓	✓	I Corrigendum prosedyre. Forventes ferdig vedtatt og publisert i OJ høsten 2019.
Bærekraftig finansiering - referanseverdi karbon - L1 Reg (...) on low carbon benchmarks and positive carbon impact benchmarks	COM (2018)355	✓	✓	✓	I Corrigendum prosedyre. Forventes ferdig vedtatt og publisert i OJ høsten 2019.

EMIR Refit Regulation (EU) 2019/834 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 amending Regulation (EU) No 648/2012 as regards the clearing obligation, the suspension of the clearing obligation, the reporting requirements, the risk-mitigation techniques for OTC derivative contracts not cleared by a central counterparty, the registration and supervision of trade repositories and the requirements for trade repositories	COM (2017)208	✓	✓	✓	Publisert i OJ Forordning (EU) 2019/834
EMIR CCP Supervision L1 Reg (..) amending Regulation (EU) No 1095/2010 establishing a European Supervisory Authority (European Securities and Markets Authority) and amending Regulation (EU) No 648/2012 as regards the procedures and authorities involved for the authorisation of CCPs and requirements for the recognition of third- country CCPs - amend. ESMA and EMIR	COM (2017)331	✓	✓	✓	I Corrigendum prosedyre. Forventes ferdig vedtatt og publisert i OJ høsten 2019.
EMIR CCP Recovery and Resolution L1 Reg (...) on a framework for the recovery and resolution of central counterparties and amending Regulations (EU) No 1095/2010, (EU) No 648/2012, and (EU) 2015/2365	COM (2016)856	✓	✗	✗	Ikke vedtatt
Sovereign bond backed securities L1 Reg on sovereign bond-backed securities	COM (2018)339	✗	✗	✗	Ikke vedtatt
Paneuropeisk pensjonsprodukt - PEPP - L1 Reg (..) on a pan-European Personal Pension Product	COM (2017)343	✓	✓	✓	Alle formelle skritt ferdigstilt. Venter på publikasjon i OJ

<p>ESFS Revisjonen - L1 Reg (...) Amending Regulation (EU) No 1093/2010 establishing a European Supervisory Authority (European Banking Authority); Regulation (EU) No 1094/2010 establishing a European Supervisory Authority (European Insurance and Occupational Pensions Authority); Regulation (EU) No 1095/2010 establishing a European Supervisory Authority (European Securities and Markets Authority); Regulation (EU) No 345/2013 on European venture capital funds; Regulation (EU) No 346/2013 on European social entrepreneurship funds; Regulation (EU) No 600/2014 on markets in financial instruments; Regulation (EU) 2015/760 on European long-term investment funds; Regulation (EU) 2016/1011 on indices used as benchmarks in financial instruments and financial contracts or to measure the performance of investment funds; and Regulation (EU) 2017/1129 on the prospectus to be published when securities are offered to the public or admitted to trading on a regulated market. <i>Først fremmet som COM (2017) 536, utvidet 12. sept 2018 med COM (2018) 646 om EBAs rolle i hvitvaskingsstilsynet.</i></p>	COM (2018)646	✓	✓	✓	I Corrigendum prosedyre. Forventes ferdig vedtatt og publisert i OJ høsten 2019.
<p>MIFID II og Solvens II (del av ESFS-pakken i 2017) - L1Dir (...) amending Directive 2014/65/EU on markets in financial instruments and Directive 2009/138/EC on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance (Solvency II and MiFID II)</p>	COM (2017)537	✓	✓	✓	I Corrigendum prosedyre. Forventes ferdig vedtatt og publisert i OJ høsten 2019.
<p>ESRB (del av ESFS-pakken) i 2017 - L1 Reg (...) amending Regulation (EU) No 1092/2010 on European Union macro- prudential oversight of the financial system and establishing a European Systemic Risk Board (ESRB)</p>	COM (2017)538	✓	✓	✓	I Corrigendum prosedyre. Forventes ferdig vedtatt og publisert i OJ høsten 2019.

Skattetransparens for mellommenn - L1 Dir (..) amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of income tax information by certain undertakings and branches (Public CBCR)	COM (2016)198	✓	✗	✗	Ikke vedtatt
Bankunionen - EDIS (antatt ikke EØS-relevant) - L1 Reg. (...) amending Regulation (EU) 806/2014 in order to establish a European Deposit Insurance Scheme	COM (2015)586	✗	✗	✗	Ikke vedtatt

Regelverk som er vedtatt i EU våren 2019

Nedenfor følger en oppsummering av regelverk som er vedtatt i EU våren 2019. Med unntak for en endring i ESM-forordningen er alle disse regelverkene EØS-relevante.

Skjæringspunktet for EØS-prosessene er publisasjon i Official Journal. For de sakene som er publisert i OJ starter det formelle arbeidet med å innlemme rettsaktene i EØS-avtalen. Innlemmelse i EØS-avtalen skjer ved vedtak i EØS-komiteen som innlemmer de enkelte rettsaktene gjennom EØS-komiteebeslutninger. EØS-komiteebeslutningene fremforhandles mellom EFTA/EØS-statene på den ene siden og EU på den andre. EØS-tilpasninger til rettsaktene fremgår av EØS-komiteebeslutningene og er en del av rettsgrunnlaget for hvordan rettsaktene blir seende ut i norsk rett. Rettsaktene, både forordninger og direktiver, må gjennomføres nasjonalt i Norge før de får virkning for norske foretak.

Bankreformpakken

- 4 regelverk som endrer hhv. CRR, CRD IV og BRRD. Publisert i Official Journal 7. juni 2019. Disse regelverkene har som formål å styrke bankenes motstandskraft. Med unntak av endringen i SRM-forordningen gjelder dette regelverket for hele det indre marked. Det er ansett som et viktig fundament for EUs videre arbeid med å styrke bankunionen og den økonomiske og monetære union (ØMU). Bankreformpakken omfatter i denne runden:
  - o Regulation (EU) 2019/876 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 amending Regulation (EU) No 575/2013 as regards the leverage ratio, the net stable funding ratio, requirements for own funds and eligible liabilities.
  - o Regulation (EU) 2019/877 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 amending Regulation (EU) No 806/2014 as regards the loss-absorbing and recapitalisation capacity of credit institutions and investment

firms. (Forordningen endrer SRM-forordningen som gjelder for eurolandene i bankunionen. Antatt ikke EØS-relevant.)

- Directive (EU) 2019/878 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 amending Directive 2013/36/EU (CRD IV) as regards exempted entities, financial holding companies, mixed financial holding companies, remuneration, supervisory measures and powers and capital conservation measures.
- Directive (EU) 2019/879 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 amending Directive 2014/59/EU as regards the loss-absorbing and recapitalisation capacity of credit institutions and investment firms

Misligholdte lån

- Bare det ene av de opprinnelig to foreslåtte regelverkene er ferdig forhandlet og vedtatt per juni 2019. Den vedtatte forordningen endrer CRR, og innfører et sikkerhetsgulv med krav til minste tapsdekningsevne i form av kapital som bankene må sette til side for å kunne dekke tap på fremtidige lån som misligholdes.
- Det andre regelverksforslaget som gjelder innføring av et annenhåndsmarked for misligholdte lån, er fortsatt til behandling og vil muligens bli delt i to.
- Den ferdigforhandlede og vedtatte forordningen ble publisert i OJ 6. april 2019 jf. Regulation (EU) 2019/630 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 amending Regulation (EU) No 575/2013 as regards minimum loss coverage for non-performing exposures.

EMIR Refit

- Publisert i OJ 28. mai 2019 jf. Regulation (EU) 2019/834 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2019 amending Regulation (EU) No 648/2012 as regards the clearing obligation, the suspension of the clearing obligation, the reporting requirements, the risk-mitigation techniques for OTC derivative contracts not cleared by a central counterparty, the registration and supervision of trade repositories and the requirements for trade repositories.
- Refit-forslaget er et av flere forslag knyttet til EMIR som har vært behandlet i 2018/2019. Refit-forslaget har som formål å minske den administrative byrden ved å strømlinjeforme rapporteringskravene for derivathandler. For ikke-finansielle motparter som bruker OTC-derivater som sikring vil bare de derivatklassene hvor grenseverdiene er nådd måtte cleares, i motsetning til dagens regel der alle klasser må cleares hvis grenseverdien for en klasse er brutt. For små finansielle motparter øker grenseverdiene og det innføres et treårs unntak for pensjonskasser som ofte har for lav kontantbeholdning til å tilfredsstille sikkerhetskravene.

Grensekryssende betalinger

- Publisert i Official Journal 29. mars 2019 jf. Regulation (EU) 2019/518 of the European Parliament and of the Council of 19 March 2019 amending Regulation (EC) No 924/2009 as regards certain charges on cross-border payments in the Union and currency conversion charges

Grensekryssende distribusjon av kollektive investeringsfond

- Pakke som består av to rettsakter, et direktiv og en forordning.
- Forslagene ble vedtatt i Europaparlamentets plenumsamling i april 2019. ECOFIN fattet sitt endelig vedtak på Rådsmøtet 14. juni 2019. Alle formelle steg er dermed ferdigstilt. Publikasjon i Official Journal er forventet rundt midten av juli.

Pan-europeisk pensjonsprodukt

- Forslaget ble vedtatt i Europaparlamentets plenumsamling i april 2019. ECOFIN fattet sitt endelig vedtak på Rådsmøtet 14. juni 2019. Alle formelle steg er dermed ferdigstilt. Publikasjon i Official Journal er forventet mot slutten av juli.

Arbeidet med bankreformpakken og misligholdte lån

Under ECOFIN-møtet i juni presenterte det rumenske formannskapet en rapport om fremdriften under bankunionen. Rapporten er tilgjengelig [her](#).

Rapporten dekker alle arbeidslinjene under bankunionen, og vektlegger spesielt arbeidet med risikoreduserende tiltak, virkemidler for å redusere antallet misligholdte lån og arbeidet med en ny felleseuropeisk innskuddsgaranti (EDIS). Rapporten avgrenser mot arbeidet som gjøres for å styrke ØMU under eurogruppen. Det har konkret betydning for rapporteringen for EDIS, hvor det allerede foreligger en egen rapport til eurogruppen fra høynivå-gruppen som ble satt ned etter toppmøtet i desember (Se egen omtale under eurogruppen).

Risikoreduserende tiltak

I rapporten la formannskapet vekt på at EU har levert på risikoreduserende tiltak og styrking av bankenes motstandskraft gjennom vedtak om bankpakken, dvs. endringene i CRR/D og BRRD som ble vedtatt av Parlamentet og Rådet våren 2019.

Disse regelverksendringene skal sikre at det er krav om uvektet egenkapitalandel for alle institusjoner og i tillegg en egen buffer for uvektet egenkapitalandel for globalt systemkritiske institusjoner. Videre innføres et nytt krav til stabil finansiering for alle institusjoner og et nytt TLAC-krav (total loss absorbing capacity) for globalt systemkritiske institusjoner. Ved de vedtatte endringene styrkes også MREL (Minimum Requirement for own funds and eligible liabilities), og det innføres nye regler om underordningsnivåer for globalt systemkritiske

institusjoner og andre store banker. Det er også vedtatt en ny moratorium-kompetanse for krisehåndteringsmyndigheten.

Misligholdte lån

I tillegg til formannskapets rapport, presenterte Kommisjonen under ECOFIN i juni sin fjerde framdriftsrapport om implementeringen av tiltakspakken for å redusere misligholdte lån. Les rapporten [her](#). Rapporten viser at siden 2014 er andelen misligholdte lån i EU mer enn halvert.

Kommisjonens regulatoriske pakke for å håndtere misligholdte lån bestod av to regelverksforslag. Det ene regelverket har som formål å innføre et eget kapitalkrav for misligholdte lån som skal utgjøre et sikkerhetsnett for minimum tapsdekning for låneporteføljene, og derigjennom skape incentiver for å holde andelen misligholdte lån på balansen lav. Det andre forslaget har som formål å etablere et annenhåndsmarked for misligholdte lån ved å forenkle adgangen for kredittforetak til å kjøpe misligholdte lån fra bankene, og parallelt etablere effektive utenomrettslige mekanismer for inndrivelse av sikkerhet. Også dette er et tiltak for å redusere andelen misligholdte lån på bankenes balanse.

I desember 2018 ble det oppnådd politisk enighet om det ene forslaget som gjelder etableringen av et sikkerhetsnett for minimum tapsdekning for misligholdte lån. Dette regelverket, ofte kalt «prudential backstop»-regelverket, ble endelig vedtatt i Rådet 9. april 2019 og publisert i Official Journal 25. april 2019. Se Rådets pressemelding [her](#).

Det andre regelverksforslaget er fortsatt til behandling i Rådet. Rådet vedtok 27. mars 2019 en delvis forhandlingsposisjon for alle deler av forslaget unntatt kapittel 5 om inndrivelse av sikkerhet. Pressemeldingen er tilgjengelig [her](#). Ved denne oppsplitting delte Rådet det eksisterende lovforslaget i to. Dersom Europaparlamentet og Kommisjonen er enige i oppdelingen vil de to delene vedtas som to ulike direktiver. Det er ikke nødvendig for Kommisjonen å fremme et nytt forslag, de må kun akseptere oppdelingen. Trilogforhandlinger vil likevel ikke kunne starte før også Europaparlamentet vedtar en forhandlingsposisjon. Foreløpig er det kun presentert en foreløpig rapport fra Parlamentet, se [her](#). Som følge av valget til nytt Europaparlament, må Parlamentet før videre behandling utpeke nye saksordførere (rapporteurer) for forslaget. Trilogforhandlinger vil derfor tidligst kunne starte for denne delen av forslaget et stykke ut på høsten, dersom parlamentet vedtar en forhandlingsposisjon.

Rådet har siden mars fortsatt de interne tekniske diskusjonene om kapittel 5 i Rådsarbeidsgruppen med sikte på å etablere en forhandlingsposisjon også for den delen av forslaget som gjelder etableringen av en utenomrettslig mekanisme for inndrivelse av sikkerhet. Ettersom trilogforhandlinger uansett ikke kunne starte før høsten, er det mulig at forslagene vil kunne bli samlet til ett forslag igjen.

EDIS

Eurogruppen satte våren 2019 ned en høynivå-gruppe for å komme videre i arbeidet med EDIS. Se rapporten fra eurogruppemøtet om fremdriften for denne gruppen.

Det rumenske formannskapet har også organisert et arbeidsgruppemøtet om EDIS, hvor medlemslandene blant annet drøftet mulige virkninger av EDIS på bankenes lønnsomhet,

ulike finansieringsløsninger for EDIS og situasjonen i banksektoren i medlemslandene som ikke deltar i bankunionen.

Det var ingen realitetsdrøfting av EDIS i ECOFIN-møtet og det ble ikke fattet vedtak.

Arbeidet de handlingsplanene, hvitvasking og revisjoner på finansmarkedsområdet ved inngangen til en ny lovgivningssyklus i EU

Kapitalmarkedsunionen

Den mest sentrale handlingsplanene som Kommisjonen har arbeidet med i inneværende lovgivningssyklus har vært kapitalmarkedsunionen. Oversiktssiden for kapitalmarkedsunionen finnes [her](#).

En stor del av dette arbeidet kom på plass i løpet av 2018 og våren 2019, selv om noen vedtak og enkeltelementer gjenstår. Vi forventer også at nye Kommisjon kan komme med nye initiativ i den nye lovgivningssyklusen. Det vil også komme revisjoner av de regelverkene som allerede er trådt i kraft. Blant annet holder Kommisjonen på med en større gjennomgang av virkningene av EUs verdipapirmarkedsregelverk (MiFID II/MiFIR), og det forventes også en gjennomgang av fondsområdet.

Handlingsplanen for bærekraftig finansiering

Kommisjonen har en egen informasjonsside om handlingsplanen for bærekraftig finansiering [her](#). På denne siden er det også lenker til dokumentene som ble publisert fra den tekniske ekspertgruppen 18. juni 2019, hvor de første substansanbefalingene for hvordan den foreslåtte taksonomien skal virke i praksis er synlig, hvor det er publisert utkast til en standard for grønne obligasjoner og hvor Kommisjonen også har publisert en ny retningslinje for ikke-finansiell selskapsrapportering om bærekraft.

Arbeidet med bærekraftig finansiering er høyt prioritert i EU, og har hatt bred tverrpolitisk oppslutning. Slik sammensetningen nå ser ut til å bli i nytt Parlament og med ny politisk ledelse i EUs institusjoner, legger vil til grunn at dette arbeidet vil få høy prioritet også fremover.

Formålet med handlingsplanen er å understøtte klimamålsettingene i Paris-avtalen. EU mener at det ikke er tilstrekkelig med de klimakuttene som kan gjøres regionalt i Europa, men at også finansnæringen må med på laget for å skaffe finansiering til prosjekter og bedrifter som kan bidra til klimaarbeidet både på europeisk og globalt. Et viktig delmål er følgelig å etablere et regelverk som sikrer at tiltakene som finansieres er reelt bærekraftige. Dette arbeidet er nærmere beskrevet i Europakommisjonens handlingsplan for bærekraftig finansiering, som ble lansert i mars 2018.

Til nå har handlingsplanen avledet totalt fem regelverksforslag. To av dem er delegerte rettsakter for å styrke informasjonen om bærekraft til investor under MiFID II og Pripps. De tre andre er nye forslag til Råds- og Parlamentsforordninger.

Bærekraftig finansiering. Foto: Pixabay

Som det fremgår av tabellen ovenfor er det nye regelverket med opplysningsplikter om bærekraft for fondsforvaltere og institusjonelle investorer (disclosure-forslaget), og regelverket om en ny referanseverdi for karbon (carbon benchmark-forslaget), begge vedtatt og i corrigendum-prosedyre. Det er forventet at disse blir endelig vedtatt og publisert i OJ mellom september og desember avhengig av det nye Parlamentets arbeidsplan.

Det tredje store nye forslaget om et nytt klassifiseringssystem for å definere hva som er et bærekraftig verdipapir (taxonomy-forslaget) ble ikke vedtatt i lovgivningssyklus som nå avsluttes. Dette er av Kommisjonen ansett som det mest sentrale forslaget for å unngå grøntvasking av verdipapirer og for at verdipapirmarkedene skal understøtte klimamålene i Paris-avtalen. Europaparlamentet vedtok sin forhandlingsposisjon i siste plenumsamling før valget i april, mens Rådet fortsatt drøfter sin posisjon internt. Det er mulig at det vil bli lettere for Rådet å komme til enighet etter at den tekniske ekspertgruppen publiserte sine første råd 18. juni 2018. Med disse anbefalingene på bordet blir det tydeligere hvilken retning regelverket vil ta på konkret substans.

Det finske formannskapet har indikert at dette vil bli en høyt prioritert sak for dem, og vi forventer bevegelser på denne saken i løpet av høsten.

Handlingsplanen for fintech

Kommisjonen har en egen informasjonsside om fintech [her](#).

Handlingsplanen for *fintech* har med unntak for forslaget om nye regler for folkefinansiering, primært ledet til tiltak utenfor det regulatoriske området. Det er blant annet opprettet såkalte sandkasser for uttesting av ny teknologi, og Kommisjonen gir støtte til medlemsland for å øke kompetansen med digitalisering. Det skjer også mye arbeid i samarbeid med DG Connect hvor arbeidet med *cyber security* er forankret. Fremover vil det også være av interesse å følge hva EU planlegger å gjøre på området for virtuell valuta/crypto assets. Det

har vært antatt at deler av de nye krypto-instrumentene vil kunne håndteres av eksisterende regler bl.a. om betalingsystemer og finansielle instrumenter.

Det finske formannskapet har sikkerhet og digitalisering som en av sine prioriteter, og det er forventet at de vil forsøke å få fremdrift på forslaget om et nytt regelverk om folkefinansiering i løpet av høsten 2019.

Hvitvasking

Kommisjonen har en egen informasjonsside om hvitvaskings- og antiterrorfinansieringsarbeid [her](#).

Den sittende Juncker-Kommisjonen har også lagt stor vekt på å styrke arbeidet med å forbygge hvitvasking og antiterror-finansiering. EU vedtok endringer i hvitvaskingsdirektivet i juni i 2018 (AMLD V). Forslaget til revisjonen av de europeiske finanstilsynene, som er vedtatt og i corrigendum-prosedyre, inneholder ny kompetanse for EBA til å følge opp hvitvaskingsområdet. Innholdet i den politiske enigheten om ESA-revisjonen er nærmere beskrevet i forrige Økonominytt. Det er antatt at dette regelverket vil bli vedtatt og publisert i OJ mot slutten av 2019, avhengig av arbeidsplanen til de nye Parlamentet.

Antatt kommende regelverksrevisjoner

Noen revisjoner er lovpålagte i de enkelte sektorregelverkene, og vil komme uavhengig av politikvalgene til den neste Kommisjonen. Noen sentrale områder hvor det forventes at det vil komme revisjonsrapporter og/eller forslag er EUs forsikringsregelverk (Solvens II), EUs kapitalmarkedsregelverk (CRR/CRD - oppfølging av de siste Basel-anbefalingene), EUs verdipapirmarkedsregelverk (MiFID II/MiFIR). Det forventes også at Kommisjonen vil presentere flere virkningsanalyser i de kommende månedene.

Veien videre for finansmarkedssakene i EU høsten 2019

Som det fremgår av tabellen ovenfor er en del rettsakter i såkalt corrigendum-prosedyre som innebærer at de endelige vedtakene skal fattes høsten 2019. Det er lagt til grunn at disse sakene vil bli vedtatt og publisert i OJ mellom september og desember 2019, avhengig av de nye Europaparlamentets arbeidsplan.

Noen saker er ikke ferdig forhandlet i Råd, Parlament eller trilogforhandling. Det gjelder som det fremgår av tabellen ovenfor

- Forslagene om folkefinansiering til næringsdrivende
- Forslaget om krisehåndtering av sentrale motparter
- Forslaget om et regelverk for å etablere et annenhåndsmarked for misligholdte lån
- Forslaget om et nytt klassifikasjonssystem for å definere bærekraftige verdipapir (taxonomy).
- Forslaget om et regelverk for verdipapirer med statsobligasjoner som underliggende
- Forslaget om motorvognforsikringsdirektivet
- Forslaget om skattetransparens for mellommenn

- Lovvalsregler for krav
- Forslaget om et nytt felleseuropeisk innskuddsgarantidirektiv, EDIS. Dette er kun relevant for bankunionen hvor bare euroland er medlemmer.

Det finske formannskapet har allerede signalisert at de vil jobbe videre med disse sakene under sitt formannskap. I tråd med det nye finske formannskapets hovedprioritet som er klima og miljø, legger vil til grunn at bærekraftig finansiering vil være et høyt prioritert område. Det antas at det finske formannskapet vil ønske å konkludere taksonomiforslaget underhandlingsplanen for bærekraftig finansiering.

Det finske formannskapet har også digitalisering som en høy prioritet. Vi legger derfor til grunn at arbeidet med folkefinansiering, som er del av fintech-handlingsplanen, vil bli prioritert. Det antas at det finske formannskapet vil ønske å konkludere folkefinansieringsforslaget under sin formannskapsperiode.

Tilsvarende legger vil til grunn at forslaget om et nytt krisehåndteringsregelverk for sentrale motparter vil bli en prioritet. Dette arbeidet har ikke hatt fremdrift i Rådet siden 2017, men er ansett viktig av hensyn til å etablere et fullverdig rammeverk som skal ivareta finansiell stabilitet også på området for clearing.

Forslagene hvor det ikke ble oppnådd politisk enighet mellom Rådet og Parlamentet i løpet av våren 2019 er på ulike stadier i lovgivningsprosessen. For en del av forslagene har enten Rådet eller Parlamentet ennå ikke blitt enig om forhandlingsposisjon eller trilogforhandling har ikke startet. Hvor langt forslagene kom under den lovgivningssyklusen som nå sluttføres, har betydning for det videre arbeidet. For en del av forslagene valgte for eksempel Parlamentet å vedta sin posisjon bindende gjennom vedtak i siste plenumssamling i april 2019, som vil påvirke det innledende handlingsrommet på disse sakene for det nye Parlamentet. Det er for tidlig å vurdere hvordan det nye Parlamentet vil forholde seg til posisjoner som ble etablert våren 2019.

Den nye Europakommisjonen vil ikke være på plass før senhøsten 2019. Inntil ny Kommisjon vil det ikke komme nye regelverksforslag.

Skatt

Skatt og digital økonomi – internasjonale diskusjoner

Den digitaliserte økonomien skaper utfordringer for skatteleggingen av multinasjonale selskaper. Etter at Kommisjonen i mars 2018 foreslo to direktiver, henholdsvis en langsiktig løsning og en kortsiktig løsning, har skatt og digital økonomi vært et tema på flere ECOFIN-møter. Diskusjonene har først og fremst vært knyttet til forslaget om en kortsiktig løsning på EU-nivå i form av en midlertidig avgift på tre prosent av brutto omsetning av visse digitale tjenester. På ECOFIN-møtet 12. mars 2019 måtte man imidlertid konstatere at det ikke var mulig å komme frem til politisk enighet om en midlertidig løsning på EU-nivå. Fokus er derfor nå rettet inn mot de internasjonale diskusjonene på OECD/G20-nivå. Se [Økonominytt første kvartal 2019](#) for en nærmere omtale av diskusjonene på ECOFIN-møtet i mars.

På denne bakgrunn har ECOFIN-møtene i andre kvartal 2019 vært rettet inn mot det pågående arbeidet i regi av OECD/G20. På ECOFIN-møtet 17. mai 2019 ble diskutert skatteutfordringer knyttet til digitaliseringen av økonomien som ledd i forberedelsene til kommende OECD/G20-diskusjoner, se [her](#). På ECOFIN-møtet 14. juni 2019 redegjorde det rumenske formannskapet og Kommisjonen fra G20s finansministermøte 8. og 9. juni 2019 i Fukuoka i Japan, se [her](#).

Det internasjonale arbeidet med å finne globale løsninger for mer effektiv og rettferdig skattelegging i den digitaliserte økonomien ledes av OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS. Dette er et samarbeidsorgan med 129 medlemsland som ble opprettet for å følge opp OECD/G20s BEPS-prosjekt. Basert på et høringsnotat av 13. februar 2019 og etterfølgende offentlig høring utarbeidet the Inclusive Framework et arbeidsprogram, se nærmere [her](#) på OECDs hjemmeside.

Arbeidsprogrammet angir en nærmere plan for det videre arbeidet og består av to hoveddeler. Den ene delen er forslag til endringer i reglene for fordeling av beskatningsrett mellom land. Den andre delen er forslag som skal motvirke overskuddsflytting og uthuling av skattegrunnlag. Arbeidsplanens mål er å komme frem til internasjonal enighet om løsninger som kan presenteres i en rapport som skal legges frem i 2020.

På G20s finansministermøte 8. og 9. juni i Fukuoka i Japan ga ministrene i [fellesuttalelsen](#) fra møte sin støtte til arbeidsprogrammet, se uttalelsens punkt 11. Dette ble fulgt opp på G20-toppmøte 28. og 29. juni 2019 i Osaka i Japan. I [felleserklæringen](#) fra møtet uttalte topplederne (fra erklæringens punkt 16):

«We will continue our cooperation for a globally fair, sustainable, and modern international tax system, and welcome international cooperation to advance pro-growth tax policies. We reaffirm the importance of the worldwide implementation of the G20/OECD Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) package and enhanced tax certainty. We welcome the recent progress on addressing the tax challenges arising from digitalization and endorse the ambitious work program that consists of a two-pillar approach, developed by the Inclusive Framework on BEPS. We will redouble our efforts for a consensus-based solution with a final report by 2020. (...)»

Særlavgifter

Kommisjonen fremmet 25. mai 2018 forslag om en rekke endringer i EUs felles regler på særlavgiftsområdet. Forslagene om endringer omfatter både den generelle ordningen for særlavgifter og særlavgiftsregelverket på alkohol og alkoholholdige drikkevarer.

Rådsdirektiv 2008/118/EF fastsetter de alminnelige bestemmelsene som får anvendelse på særlavgiftspliktige varer (alkohol, tobakk og energi). Kommisjonens direktivforslag innebærer en oppdatering (recast) av forannevnte direktiv, men inneholder også flere andre forbedringsforslag. Blant annet foreslås endringer for å skape bedre samspill mellom prosedyrer på toll- og særlavgiftsområdet, samt å utvide mulighetene for bruk av digitale og automatiserende prosedyrer ved grenseoverskridende salg av særlavgiftspliktige varer i EU.

Rådsdirektiv 92/83/EØF inneholder felles regler om særlavgiftsstrukturen for alkohol og alkoholholdige drikkevarer. Kommisjonen foreslår endringer i direktivet hvor formålet er en ajourføring av EU felles særlavgiftsregelverk på alkohol sett i lys av markedsutviklingen og den teknologiske utviklingen på området. Endringsforslagene skal videre redusere kostnadene for små og mellomstore produsenter av alkohol og samtidig gi bedre beskyttelse av folkehelsen.

Om de ovennevnte direktivforslagene og de øvrige forslag som ble fremsatt av Kommisjonen i mai i fjor vises det til Kommisjonens [pressemelding](#) og [side](#) om revisjon av EUs felles særlavgiftsregelverk.

Kommisjonens forslag stod på dagsorden på ECOFIN-møtet 12. mars 2019. Det rumenske formannskapet hadde lagt fram kompromissforslag med sikte på å oppnå enighet (generell innstilling). Diskusjonene på ECOFIN-møtet viste imidlertid at det gjenstod flere åpne spørsmål og det ble ikke oppnådd enighet, se [resultat](#) fra møtet i mars på Rådets hjemmeside. Se også omtalen i [Økonominytt første kvartal 2019](#).

På ECOFIN-møtet 17. mai 2019 stod på nytt Kommisjonens forslag på dagsorden. Det var heller ikke denne gangen mulig å oppnå politisk enighet om pakken, selv om det var oppnådd fremgang i forhandlingene. Det ble signalisert at Rådet vil fortsette arbeidet på teknisk nivå med sikte på å oppnå kompromiss som kan være akseptabelt for alle medlemslandene. Se resultat fra møtet [her](#).

Det forventes at saken vil komme opp igjen under det finske formannskapet.

EUs liste over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner

På ECOFIN-møtet 17. mai 2019 ble det uten diskusjon vedtatt en oppdatering av listen over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner. For hvilke jurisdiksjoner dette gjelder og den nærmere begrunnelse se Rådets [pressemelding](#) og [notat](#).

På ECOFIN-møtet 14. juni 2019 ble det også uten diskusjon vedtatt en oppdatering av listen over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner. Se Rådets [pressemelding](#) og [notat](#).

Arbeidet med listen er en dynamisk prosess, og Rådet vil fortsette med å regelmessig oppdatere listen i 2019, mens det legges opp til en halvårlige oppdateringer fra 2020. Se også Rådets [side](#) om listen over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner.

Se for øvrig omtalen i [Økonominytt første kvartal 2019](#) med videre henvisninger.

Forsterket samarbeid om beskatning av finansielle transaksjoner (FTT) - statusoppdatering

På ECOFIN-møtet 14. juni 2019 ble det gitt en statusoppdatering av det forsterkede samarbeidet om beskatning av finansielle transaksjoner (financial transaction tax - FTT) basert på et [notat](#) fra Tyskland. Av dette notatet fremgår at landene som deltar i det forsterkede samarbeidet nå diskuterer en FTT med utgangspunkt i den FTT-modellen som er innført i Frankrike. Notatet angir en kort beskrivelse av en slik transaksjonsavgift.

Diskusjonene om en FTT på EU-nivå har vært diskutert i en årrekke. Kommisjonen la allerede i 2011 frem et direktivforslag om en felles FTT. Det ble imidlertid ikke oppnådd enighet om dette forslaget. Etter anmodning fra 11 medlemsland godkjente deretter ECOFIN i januar 2013 at det arbeides med en FTT etter prosedyren om forsterket samarbeid (enhanced cooperation), se rådsbeslutning 2013/52/EU av 22. januar 2013. På denne bakgrunn la Kommisjonen 14. februar 2013 frem [direktivforslag](#) om gjennomføring av forsterket samarbeid om en finansiell transaksjonsavgift. 2013-forslaget bygger på forslaget fra 2011, med noen endringer.

Nærmere regler om forsterket samarbeid er gitt i TEU artikkel 20 og artiklene 326 til 334 i TFEU. Det er 10 medlemsland som nå deltar i det forsterkede samarbeidet: Belgia, Tyskland, Hellas, Spania, Frankrike, Italia, Østerrike, Portugal, Slovenia og Slovakia.

Status i det forsterkede samarbeidet om FTT har vært drøftet på flere ECOFIN-møter, senest i desember 2016. For å få fremgang i forhandlingene har Frankrike og Tyskland tatt et nytt initiativ. Dette initiativet er det blant annet gjort nærmere rede for i notatet fra Tyskland. Av notatet fremgår videre at det er enighet mellom de deltakende landene i det forsterkede samarbeidet om å fortsette FTT-forhandlingene i samsvar med innspillet fra Frankrike og Tyskland. Forslaget fra Frankrike og Tyskland bygger, som nevnt, på en FTT basert på den franske skattemodellen. Dette er en mindre omfattende transaksjonsavgift sammenliknet med Kommisjonens forslag fra 2013.

På ECOFIN-møtet nå i juni orienterte den tyske finansminister Olaf Scholz om status i forhandlingene mellom de 10 deltakende landene i det forsterkede samarbeidet om FTT.

Rapport fra Code of Conduct-gruppen om selskapsskatt

På ECOFIN-møtet 14. juni 2019 ble godkjent [rapporten](#) fra arbeidsgruppen «Code of Conduct for business taxation». ECOFIN vedtok også [rådskonklusjoner](#).

Rapporten er en oppfølging av ECOFINs konklusjoner fra desember 2015 og mars 2016 om rapportering fra gruppens arbeid hver sjette måned.

Skatterapport til møtet i Det europeiske råd (20. og 21. juni 2019)

På ECOFIN-møtet 14. juni 2019 ble godkjent en [rapport](#) om skatt til Det europeiske råd. Rapporten gir blant annet en oversikt over status i arbeidet med de viktigste skattesaker på EU-nivå under det rumenske formannskapet og de resultater som er oppnådd i denne perioden.

På skatteområdet prioriterte Romania i sin formannskapsperiode blant annet det pågående arbeidet med en styrket beskatning av den digitale økonomien i EU, det pågående arbeidet med moderniseringen av EUs merverdiavgiftssystem, arbeidet med endringer i særavgiftsregelverket på EU-nivå og arbeidet med oppdatering av EUs liste over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner.

Finlands finansminister Mika Lintilä (t.v.) overtok formannskapet etter Romanias finansminister Eugen-Orlando Teodorovici under ECOFIN-møtet 14. juni. Foto: Rådet for Den europeiske union

Om skatt og digital økonomi se avsnittene 18 til 30 i rapporten. Etter at det ikke er oppnådd enighet om en midlertidig løsning på EU-nivå, er nå fokus rettet inn mot de internasjonale diskusjonene på OECD/G20-nivå. Om arbeidet på merverdiavgiftsområdet se avsnittene 36 til 67 i rapporten. På ECOFIN-møtet 12. mars 2019 ble det oppnådd enighet om nye regler som skal legge til rette for en smidig overgang i forbindelse med implementeringen av den allerede vedtatte e-handelspakken, se avsnittene 53 til 56 i rapporten. Når det gjelder Kommisjonens forslag om forenklinger av merverdiavgiftsreglene for små virksomheter, er det oppnådd fremgang i forhandlingene under det rumenske formannskapet. Se avsnittene 61 til 67 i rapporten. Om det pågående arbeidet på særavgiftsområdet har det vært diskusjoner på ECOFIN-møtene 12. mars 2019 og 17. mai 2019, uten at man har lyktes i å oppnå enighet. Se avsnittene 71 til 83 i rapporten. Rapporten inneholder videre blant annet en omtale av arbeidet om et felles grunnlag i selskapsskatten (CCTB), se avsnittene 7 til 17 i rapporten. Det er også verdt å merke seg at rapporten inneholder en omtale av felleskomiteen som er etablert i henhold til avtalen mellom Norge og EU om administrativt samarbeid på merverdiavgiftsområdet. Se avsnittene 68 til 70 i rapporten.

Tvisteløsningsmekanismer i skattesaker

[Direktivet om tvisteløsningsmekanismer i skattesaker](#) ble vedtatt i Rådet 10. oktober 2017 og publisert i Official Journal 14. oktober 2017. Direktivet trådte i kraft tjuendedagen etter publiseringen. Formålet med direktivet er å forbedre og effektivisere mekanismene for

løsning av tvister om dobbeltbeskatning i EU som blant annet vil styrke rettsikkerheten. Se nærmere omtale i [Økonominytt nr. 11/2017](#) med videre henvisninger.

Virkningstidspunktet for de nye reglene er 1. juli 2019. Se Kommisjonens [pressemelding](#) om dette.

Nytt regelverksforslag fra Kommisjonen

Kommisjonen la 24. april 2019 frem [forslag](#) om endringer i Rådsdirektiv 2006/112/EF (merverdiavgiftsdirektivet) og Rådsdirektiv 2008/118/EF (den generelle ordningen for særavgifter) for så vidt gjelder forsvarsinnsats innenfor EUs rammer. Formålet med forslaget er å tilpasse merverdiavgifts- og særavgiftsbehandlingen i tilknytning til forsvarsinnsatsen innenfor EUs rammer og forsvarsinnsatsen innenfor NATOs rammer. Om begrunnelsen og innholdet i de foreslåtte regelverksendringene se foruten selve forslaget også [nyhetssak](#) på Kommisjonens hjemmeside.

Saken behandles med hjemmel i TFEU artikkel 113. Det vil si at det må foreligge enstemmighet i Rådet og hvor Europaparlamentet har uttalelsesrett.

Avtale mellom Norge og EU om administrativt samarbeid på merverdiavgiftsområdet – første møte i felleskomiteen

Avtalen mellom Norge og EU om administrativt samarbeid på merverdiavgiftsområdet trådte i kraft 1. september 2018. Formålet med avtalen er å etablere et rettsgrunnlag for et administrativt samarbeid mellom EUs medlemsland og Norge på området for merverdiavgift, for å gjøre skattemyndighetene i stand til å bistå hverandre i arbeidet med etterlevelsen av merverdiavgiftsreglene og å beskytte merverdiavgiftsinntektene.

Etter avtalen er det satt opp en felleskomite som skal sikre gjennomføring av avtalen. Første møte i felleskomiteen ble holdt i Brussel 10. april 2019. Foruten representanter fra Kommisjonen og Norge, var representanter fra 14 medlemsland til stede. For nærmere detaljer se [nyhetssak](#) på Kommisjonens hjemmeside. Se for øvrig omtale i [Økonominytt første kvartal 2019](#).

Kommisjonen ønsker en debatt om mer effektive beslutningsprosedyrer innenfor energibeskatning

Kommisjonen la 9. april 2019 frem [meldingen](#) «A more efficient and democratic decision making in EU energy and climate policy» (COM(2019) 177 final). Denne meldingen ble lagt frem i forbindelse med Kommisjonens fjerde statusrapport for Energiunionen, se [her](#) på Kommisjonens hjemmeside.

I meldingen tar Kommisjonen blant annet opp til diskusjon hvordan energiskatter på en bedre måte kan støtte opp om EUs energi- og klimamålsettinger. Kommisjonen peker på at nåværende EU-ramme for energibeskatning har stått uendret siden 2003 og at den er

foreldet. I den forbindelse er det vist til at Kommisjonens forslag fra 2011 om endringer i energiskattedirektivet ble trukket tilbake i 2015, da det ikke var mulig å oppnå enstemmighet i Rådet om de viktigste punktene i forslaget. Kommisjonen vurderer nå energiskattedirektivet med henblikk på en eventuell revisjon. Se punkt 2.3 i meldingen.

I meldingen argumenter Kommisjonen for at det er behov for mer effektive beslutningsprosedyrer innenfor energibeskatning ved å gå over fra enstemmighet til kvalifisert flertallsbeslutninger og fra den særskilte til den alminnelige lovgivningsprosedyren. Kommisjonen foreslår at omleggingen av beslutningsprosedyrene gjøres ved å aktivere den generelle passerellebestemmelsen i TEU artikkel 48(7). Kommisjonen viser også til den spesielle passerellebestemmelsen i TFEU artikkel 192(2) på miljøområdet.

Denne meldingen inngår i flere initiativ fra Kommisjonen om mer effektive avgjørelsesmekanismer på flere politikkområder. På det skattepolitiske området har Kommisjonen i [meldingen](#) «Towards a more efficient and democratic decision making in EU tax policy» (COM(2019) 8 final) av 15. januar 2019 kommet med forslag til et veikart for en gradvis og målrettet omlegging av beslutningsprosedyrene. Meldingen av april i år må ses i denne konteksten.

Se for øvrig Kommisjonens [side](#) om EUs beslutningsprosedyrer på skatteområdet. I [Økonominytt første kvartal 2019](#) er det dessuten gitt en nærmere omtale av meldingen av 15. januar 2019.

Internasjonal konferanse om karbonprising og beskatning av luftfarten

Nederland var 20. og 21. juni 2019 vertskap for en internasjonal konferanse om karbonprising og beskatning av luftfarten, se [her](#) og [her](#). Nederland har tatt initiativ til en debatt på EU-nivå om dette temaet og et mål med konferansen er å få den nye Kommisjonen til å arbeide videre med disse spørsmålene.

Den årlige publikasjonen «Taxation trends»

Den årlige publikasjonen [Taxation trends in the European Union](#) ble utgitt av Kommisjonen 28. juni 2019. Publikasjonen inneholder detaljert statistikk og analyse av skattesystemene i EUs medlemsland, pluss Norge og Island. På Kommisjonens hjemmeside er det lagt ut lysark som angir noen av nøkkeltallene, se [her](#).

Europeisk økonomi

Økonomistyring i EU – Det europeiske semester

Vårprognosen og de landspesifikke anbefalingene fra Kommisjonen

Det europeiske semester ble innført i 2011 som et verktøy for å forbedre økonomistyringen i EU og legge til rette for gjennomføring av målene for underskudd og gjeld som følger av stabilitets- og vekstpakten.

Gjennom ulike deler av året kommer økonomiske analyser og anbefalinger fra Kommisjonen. Disse behandles av eurogruppen og ECOFIN. Hver vår presenterer Kommisjonen de landspesifikke anbefalingene for medlemslandene i mai/juni. Rådet behandler og vedtar de landspesifikke anbefalingene på ECOFIN-møtet i juli.

Vårprognosen ble i 2019 lagt frem 7. mai og er tilgjengelig [her](#).

Årets landspesifikke anbefalinger ble presentert av Kommisjonen 5. juni, noe senere enn vanlig som følge av valget til Europaparlamentet. De landspesifikke anbefalingene er tilgjengelige [her](#).

Les mer om det europeiske semester [her](#).

Overgang til en klimanøytral økonomi

På ECOFIN-møtet i juni 2019 drøftet Rådet Europakommisjonens meddelelse om langtidsstrategi fra november 2018 for en klimanøytral økonomi. Meddelelsen kan leses [her](#).

Diskusjonen i ECOFIN denne gangen konsentrerte seg rundt økt finansieringsbehov. Det er bred erkjennelse av det er et stort finansieringsbehov dersom man skal nå 2050-målene om en klimanøytral økonomi. Finansieringsbehovet vil være så stort at det ikke er mulig å dekke gjennom offentlige midler. Det er antatt at det nåværende årlige investeringsvolumet på om lag 2 pst av BNP i bærekraftige prosjekter, må øke mot om lag 3 pst av BNP, dvs. med mer enn 500 milliarder euro per år i perioden 2031-2050.

EU har derfor lansert flere tiltak for å legge til rette for økt privat finansiering av bærekraftsprosjekter. Den finansregulatoriske handlingsplanen for bærekraftig finansiering som er omtalt ovenfor, inngår som del i dette virkemiddelapparatet.

Drøftingen av de landspesifikke anbefalingene i ECOFIN i juni 2019

Kommisjonens tilhørende meddelelse til de landspesifikke anbefalingene er tilgjengelig [her](#).

I kommentaren til de landspesifikke anbefalingene har Kommisjonen lagt vekt på at europeisk økonomi har vokst for syvende år på rad og at investeringsnivået er tilbake på nivåene fra før finanskrisen. Kommisjonen understreket samtidig at selv om de forventer fortsatt økt vekst neste år, vil farten avta. På snitt har sysselsettingen økt og offentlig gjeld gått ned. Kommisjonen understreket imidlertid at det fortsatt er relativt store individuelle forskjeller mellom medlemslandene, og at både strukturelle reformer og investeringer er nødvendig dersom europeisk økonomi skal fortsette å vokse. Kommisjonen understreket faren for nedgang i den globale handelen er et usikkerhetsmoment. Nøkkelen i anbefalingene for 2019-2020 er derfor å legge til rette for økt vekst gjennom reformer og modernisering av økonomiene, samt vektlegging av konsolidering for å styrke motstandskraften i de enkelte økonomiene mot økonomiske sjokk.

Som følge av valget til Europaparlamentet ble de landspesifikke anbefalingene fra Kommisjonen publisert først 5. juni, senere enn vanlig. Anbefalingene bygger på Kommisjonens tidligere analyser under det europeiske semester, og tar hensyn til ubalansene i økonomiene til de 13 landene som ble identifisert i varslingsmekanisme rapporten fra februar (omtalt i tidligere rapporter). Kommisjonens legger vekt på at de landspesifikke anbefalingene bygger på et analysesamarbeid mellom Kommisjonen og det enkelte medlemsland. Kommisjonen understreker også at dette samarbeidet gjennom det europeiske semester gir en unik plattform for økonomisk dialog mellom medlemslandene og legger til rette for samarbeidet innenfor rammen av Stabilitets- og vekstpakten.

Det er forventet at ECOFIN vil ha en mer utfyllende og kommunisert diskusjon av anbefalingene på møtet 9. juli. På ECOFINs julimøte er et også forventet at de formelle vedtakene blir fattet som normalt.

Stabilitets- og vekstpakten – oppfølging av budsjettsaker

Med bidrag fra Bjarne Stakkestad, Finansdepartementet

Kommisjonen, ECOFIN og Eurogruppen har i 2. kvartal behandlet budsjettsaker for land som har overskredet eller er nær ved å overskride budsjettregelverket i Stabilitets- og vekstpakten. Dette gjelder Italia, Spania, Romania og Ungarn.

Spania

På grunnlag av Eurostats bekreftelse på at Spanias budsjettunderskudd i 2018 kom ned i 2,5 pst. av BNP, vedtok Rådet å avslutte underskuddprosedyren i Stabilitets- og vekstpakten. Spania har vært underlagt prosedyren for budsjettunderskudd på over 3 pst. av BNP siden 2009. Den strukturelle budsjettbalansen (konjunkturkorrigert underskudd) har forbedret seg med 0,4 pst. av BNP i løpet av de siste tre årene. Utviklingen vil fremover følges opp under den forebyggende delen av pakten, som krever at det strukturelle budsjettunderskuddet skal bygges ned minst ½ pst. årlig, slik at dette når tilnærmet balanse på mellomlang sikt.

Kommisjonen anslo i vårprognosen (mai 2019) at underskuddet vil falle videre til 2,3 pst. av BNP i 2019 og 2,0 pst. i 2020. Videre har den offentlige gjelden som andel av BNP falt fra 98,1

pst. i 2017 til 97,1 pst. i 2018, og anslås å falle ytterligere til 96,3 pst. i 2019 og 95,7 pst. i 2020.

I ECOFIN-møtet 14. juni noterte finansministrene seg at fristen for å oppfylle Stabilitets- og vekstpaktens krav har vært utsatt flere ganger, dels som følge av eksterne økonomiske omstendigheter de første årene og i 2016 som følge av mangelfulle nasjonale tiltak for å korrigere underskuddet.

Med dette vedtaket er alle prosedyrene som ble innledet under Stabilitets- og vekstpakten under finanskrisen, avsluttet. På det meste i 2010 og 2011 var 24 av de daværende 27 medlemslandene underlagt underskuddprosedyren.

Les pressemeldingen om Spania [her](#).

Italia

Etter lengre drøftinger ble Italia ikke underlagt Stabilitets- og vekstpaktens underskuddprosedyre høsten 2018 etter å ha lovet å reduserte det planlagte budsjettunderskuddet i 2019 fra 2,4 til 2,04 pst. av BNP for å stabilisere den høye offentlige gjelden.

I Kommissjonens vårprognose anslås Italias offentlige gjeld å øke fra 132 pst. av BNP i 2018 til 135 pst. av BNP i 2020. Samtidig ventes budsjettunderskuddet å øke til 2,5 pst. av BNP i år og til over Stabilitets- og vekstens grense på 3 pst. av BNP i 2020.

Land som har en offentlig gjeld over Stabilitets- og vekstpaktens grense på 60 pst. av BNP, skal redusere denne med gjennomsnittlig 5 pst. av forskjellen mellom faktisk gjeld og denne grensen per år. På dette grunnlag anbefalte Kommissjonen 6. juni å iverksette overtredelsessak mot Italia. Kommissjonens rapport er første steg i en prosess for å underlegge Italia underskuddprosedyren, som etter hvert vil føre til bot hvis Italia ikke gjennomfører korrigerende tiltak. Kommissjonen inviterte samtidig Italia til å drøfte hvordan situasjonen skal rettes opp.

Eurogruppen støttet i møtet 13. juni Kommissjonens anbefaling om å iverksette prosedyre mot Italia, men det ble ikke fattet formelt vedtak i ECOFIN dagen etter. Italia ble i stedet invitert til å gjennomføre nødvendige tiltak for å sikre at budsjett- og gjeldsutviklingen kommer i samsvar med Stabilitets- og vekstpaktens regelverk.

Kommissjonens og den italienske regjeringens forhandlinger har ført til at sistnevnte 1. juli vedtok å styrke budsjettet for 2019 med 7,6 milliarder euro – svarende til 0,42 pst. av BNP. Mesteparten av forbedringen kommer fra økte inntekter. Budsjettunderskuddet ventes etter dette å utgjøre 2,04 pst. av BNP, som er i samsvar med budsjettoplegget som ble godkjent av Kommissjonen i desember 2018.

Det er også avtalt at Italias budsjettplan for 2020, som skal presenteres i oktober i år, vil være i samsvar med Stabilitets- og vekstpakten. Dette innebærer en reduksjon i det strukturelle budsjettunderskuddet fra 2019 til 2020. Forbedringen er ikke nærmere spesifisert, men finansminister Tria har antydnet nye kutt på budsjettets utgiftsside og en gjennomgang av skatteutgifter.

På dette grunnlaget konkluderte Kommissjonen 3. juli med at det på nåværende tidspunkt ikke er grunnlag for å iverksette underskuddprosedyre mot Italia. Kommissær Moscovici uttalte i

denne forbindelse at Kommisjonen i annet halvår nøye vil overvåke at budsjettvedtakene blir gjennomført og vurdere at budsjettplanen for 2020 er i tråd med regelverket. I pressemeldingen fra Kommisjonen blir det også lagt vekt på behovet for strukturreformer for å øke vekstpotensialet i italiensk økonomi. Kommisjonens pressemelding samt meddelelse om behandlingen og andre relevante dokumenter ligger [her](#).

Rentene på italienske statsobligasjoner har falt markert etter at det ble klart at Kommisjonen heller ikke denne gangen ville fremme overtredelsessak. Renten på 10-års statsobligasjoner er nå om lag halvert fra nivået høsten 2018 da konflikten mellom Kommisjonen og den nye italienske regjeringen var på sitt verste.

Det er ventet at Eurogruppen vil drøfte problemstillingen i sitt møte 8. juli, mens ECOFIN vil fatte de formelle beslutningene dagen etter.

Ungarn og Romania

ECOFIN 14. juni drøftet også Ungarn og Romania, som er under oppfølging for vesentlige avvik fra kravene i Stabilitets- og vekstpakten. Oppfølgingen for disse to landene, som ikke er euroland, er mindre streng.

Rådet bekreftet at ingen av landene har iverksatt effektive tiltak og vedtok nye anbefalinger om tiltak for å korrigere avvikene.

Ungarn har vært i underskuddprosedyre siden juni 2018 da Rådet vedtok at Ungarn må iverksette tiltak for å sikre at den nominelle veksten i offentlige utgifter utenom renter (primærutgiftene) ikke oversteg 2,8 pst. av BNP i 2018.

Da det høsten samme år ble konstatert at landet ikke hadde gjennomført de nødvendige tiltakene, vedtok Rådet i desember at de nominelle primærutgiftene ikke skulle øke med mer enn 3,3 pst. i 2019. Dette tilsvarer en strukturell budsjettforbedring på 1 pst. av BNP.

I stedet ventes utgiftene i 2019 å øke med 6,5 pst., som innebærer at den strukturelle balansen bedres med kun 0,4 pst. av BNP. Det ventes dermed et betydelig avvik fra Rådets anbefalinger. Ungarn ble derfor bedt om å vedta tiltak som skal sikre at de nominelle primærutgiftene ikke øker med mer enn 3,3 pst. i 2019 og 4,7 pst. i 2020, svarende til strukturelle forbedringer på hhv. 1 og 0,75 pst. Rådet har gitt Ungarn frist til 15. oktober 2019 med å rapportere om hvilke tiltak som skal settes i verk for å begrense budsjettunderskuddet. Anbefalingen er tilgjengelig [her](#).

Romania har siden 2017 hatt et betydelig avvik i budsjettutviklingen sammenlignet med Rådets anbefalinger. Prognosen for 2019 er at de nominelle offentlige utgiftene utenom renter vil øke med 11,6 pst., som er betydelig over anbefalingen på 4,5 pst. Den strukturelle balansen forventes dermed å forverres med 0,7 pst. av BNP i 2019, som gir et strukturelt underskudd på 3,6 pst. av BNP. Dette er i motsetning til Rådets anbefaling om en forbedring av den strukturelle balansen på 1 pst. av BNP sammenlignet med 2018.

Rådet vedtok derfor å anbefale at den nominelle primærutgiftsveksten maksimalt skal øke med 4,5 pst. i år og 5,1 pst. neste år. Dette svarer til en strukturell budsjettforbedring på hhv. 1 og 0,75 pst. av BNP i 2019 og 2020.

Rådet understreker at det nå er akutt behov for budsjetttiltak i Romania. Landet har frist til 15. oktober 2019 med å rapportere om hvilke tiltak som skal settes i verk for å redusere budsjettunderskuddet. Anbefalingen er tilgjengelig [her](#).

Økonomisk utvikling i EU

Skrevet av Bjarne Stakkestad, Finansdepartementet

I dette avsnittet følger tall fra Europakommisjonens vårprognose og en oppdatering av nyere statistikk og indikatorer.

Europakommisjonens vårprognoser 2018-2020

Europakommisjonen la 7. mai frem vårprognosene for 2018-2020. Hovedbildet er fortsatt svak økonomisk vekst og betydelig risiko for svakere utvikling enn anslått.

Etter solide 2,4 pst. i 2017 (sterkest på ti år) avtok BNP-veksten i euroområdet til 1,9 pst. i fjor. Veksten ventes å avta videre til 1,2 pst. i år før en økning til 1,5 pst. i 2020. Dette er kun en mindre nedjustering fra vinterprognosene i februar, men markert ned fra høstprognosene i november i fjor.

Særlig privat forbruk, men også realinvesteringer og offentlig konsum vil være drivkreftene for veksten. Utenrikshandelen og lagerendringer ventes å trekke ned veksten med 0,4 prosentpoeng i år og virke nøytralt i 2020. Pengepolitikken vil være meget ekspansiv i hele anslagsperioden, og finanspolitikken ventes å bidra til veksten i både 2019 og 2020.

Risikoen i anslagene vurderes å være på nedsiden, i hovedsak som følge av risiko for at proteksjonistiske tiltak samt svekkelsen i verdensøkonomien og –handelen blir mer varige enn lagt til grunn. Internt i EU er risikoen i første rekke knyttet til en brexit uten avtale og faren for at produksjonsproblemene i industrien blir mer varige. Kommisjonen trekker også frem risikoen for at økt politisk usikkerhet og mindre vekstvennlig politikk kan få negative konsekvenser for private investeringer.

Arbeidsledigheten ventes fortsatt å falle og sysselsettingen å øke de neste par årene, men i et noe lavere tempo enn de senere årene. Med 7,3 pst. vil ledigheten i euroområdet i 2020 komme under det laveste nivået som er målt etter 2000-skiftet. Arbeidsledigheten i EU28, som allerede nå er godt under nivået fra før finanskrisen, ventes å falle videre til 6,2 pst. i 2020.

Prisstigningen (KPI) i euroområdet ventes å falle fra 1,8 pst. i 2018 til 1,4 pst. både i år og neste år. Kommisjonens anslag baserer seg på en oljepris (Brent) på 69,2 og 67,8 USD per fat i hhv. 2019 og 2020.

Euroområdet. Anslag over økonomiske hovedstørrelser (mai 2019):

Prosentvis endring per år

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
BNP-vekst	2,1	2,0	2,4	1,9	1,2	1,5
Arbeidsledighet (pst. av arbeidsstyrken)	10,9	10,0	9,1	8,2	7,7	7,3
Inflasjon (harmonisert KPI)	0,2	0,2	1,5	1,8	1,4	1,4
Offentlig budsjettbalanse (pst. av BNP)	-2,0	-1,6	-1,0	-0,5	-0,9	-0,9
Memo: BNP-vekst EU28	2,3	2,0	2,5	2,0	1,4	1,6
BNP-vekst EU27	2,3	2,1	2,6	2,1	1,4	1,7
Global BNP-vekst	3,3	3,2	3,7	3,6	3,2	3,5

Illustrasjon: Europakommisjonen

BNP- vekst

BNP-veksten i EU og euroområdet avtok markert gjennom fjoråret. Den gjennomsnittlige kvartalsveksten ble mer enn halvert fra 0,4 pst. i første halvår til 0,15 pst. i andre. Et tidligestimat for 1. kvartal i år viser at veksten på usikkert grunnlag har tatt seg opp til 0,4 pst. igjen. Svekkelsen i BNP-veksten var mindre markert i EU28 med 0,3 pst. i andre halvår i fjor. Tidligestimatet for dette aggregatet er 0,5 pst. i 1. kvartal 2019.

Den svake økonomiske veksten utover i 2018 reflekterte svakere eksportetterspørsel som følge av økt spenning i handelspolitikken, særlig mellom USA og Kina, og fallende trend i verdens vareproduksjon, som har gitt seg utslag i lavere vekst i verdenshandelen.

Kommisjonen peker på at euroområdet synes å være særlig rammet som følge av stor eksportavhengighet og produktspesialisering. I tillegg kom særlige faktorer i andre halvår, som kraftig redusert bilproduksjon i Tyskland som følge av problemer med å gjennomføre tester knyttet til nye miljøkrav i EU, sosial uro i Frankrike og usikkerhet om finanspolitikken og økte obligasjonsrenter i noen land, særlig i Italia. Også usikkerheten om brexit har bidratt negativt.

Den svake utviklingene mot slutten av fjoråret gir et svakt overheng inn i 2019 og dermed et markert bidrag til nedjusteringen av årsanslaget. BNP-veksten i euroområdet er anslått til 1,2 pst. i 2019 og 1,5 pst. i 2020. For EU28 er anslagene hhv. 1,4 og 1,6 pst. for de to årene. Antallet virkedager i 2020 er usedvanlig mange. Dette trekker veksten isolert sett opp med 0,2 prosentpoeng. Kvartalsveksten i euroområdet ventes å ligge flat på 0,3 pst. ut 2020 med unntak av inneværende års to siste kvartaler, der Kommisjonen har lagt til grunn 0,4 pst. Utviklingen i EU28 ventes å ha et nært tilsvarende forløp.

Sammenlignet med høstprognosene i november i fjor er nedjusteringen 0,7 prosentpoeng for 2019 og 0,2 prosentpoeng for 2020. Sammenlignet med vinterprognosene i februar i år er imidlertid nedjusteringene relativt beskjedne.

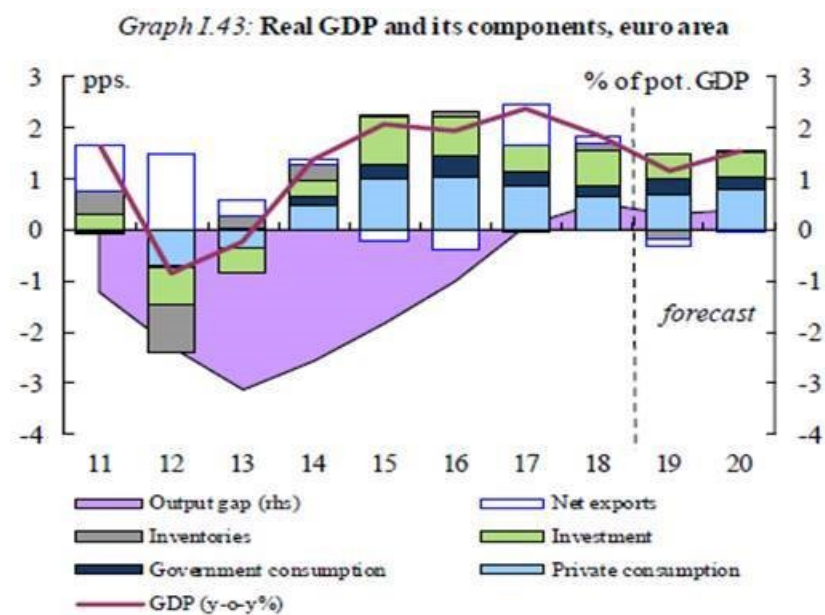
Drivkreftene for veksten i euroområdet er i første rekke privat konsum, etterfulgt av bruttorealinvesteringer. Også offentlig konsum gir et stabilt, positivt bidrag. Forbruket trekkes

opp av fortsatt positiv, men svakere utvikling i arbeidsmarkedet og høyere reallønnsvekst. Pengepolitikken i euroområdet ventes fortsatt å være meget ekspansiv. Kommisjonen har som en teknisk forutsetning antatt at pengemarkedsrenten vil holde seg på -0,3 pst. i hele perioden 2018-20. Samtidig vil næringslivet dra nytte av lave obligasjonsrenter. Videre anslås finanspolitikken, som var kontraktiv i 2018, å være ekspansiv i 2019 og 2020, jf. figuren nedenfor. Dette skyldes omlegging av politikken i en rekke land – ikke minst i store land som Tyskland og Italia.

Vekstbidraget fra nettoeksporten, som var meget viktig i 2017 og fortsatt positivt i 2018, ventes å bidra negativt med 0,2 prosentpoeng i år og virke nøytralt i 2020. Lagerendringer ventes også å trekke ned BNP-veksten med 0,2 prosentpoeng i 2019 og virke nøytralt i 2020. Reduksjonen i BNP fra 2,4 pst. i 2017 til 1,3 pst. i år kan således i sin helhet forklares med forverring i nettoeksporten (1,0 prosentpoeng) og lagerendringer (0,2 prosentpoeng). Utviklingen i bidraget fra nettoeksporten reflekterer at verdensøkonomien vil ta seg opp igjen neste år.

BNP-veksten i euroområdet ligger i år og neste år omtrent på trendveksten. Som det fremgår av figuren nedenfor, er det nå et positivt produksjonssgap etter den solide veksten de senere årene.

Kilde: Europakommisjonen

Kommisjonen anslår positiv BNP-vekst i samtlige EU-land i anslagsperioden 2018-20. Veksten varierer imidlertid betydelig mellom land. Tyskland og Italia med vekstanslag på hhv. 0,5 og 0,1 pst. i år bidrar vesentlig til den svake utviklingen i euroområdet. Tyskland ventes sammen med Frankrike å ligge på gjennomsnittsveksten for euroområdet på 1½ pst. i 2020, mens Italia fortsatt vil trekke ned. Spania trekker opp med om lag 2 pst. i år og neste år. Samtlige 13 land – i hovedsak i Sentral- og Øst-Europa – som er blitt EU-medlemmer fra og med 2004, har BNP-vekst på godt over 2 pst. i begge årene. Betydelige overføringer fra EU-budsjettet bidrar til veksten her. Storbritannia ventes å få en BNP-vekst på 1,3 pst. i både 2019 og 2020.

Risiko

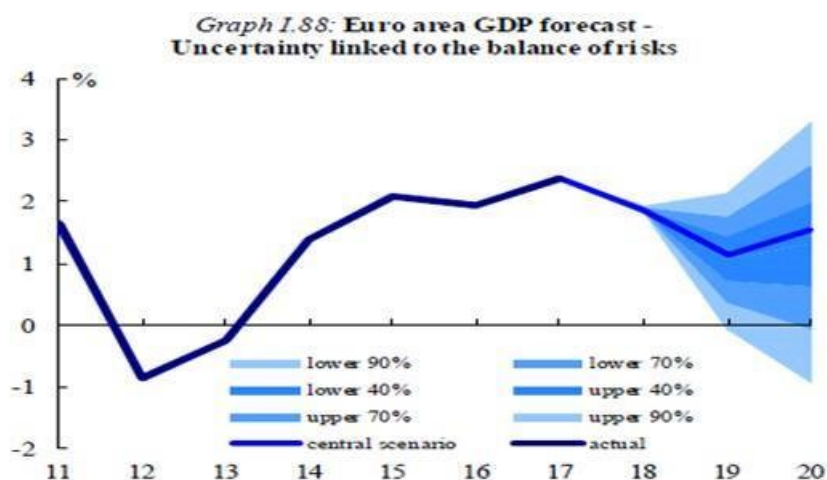
Kommisjonen har i sine anslag lagt til grunn at usikkerheten knyttet til handel og politisk usikkerhet vil avta samtidig med at de midlertidige forholdene som har trukket ned BNP-veksten, vil avta.

Generelt er risikoen for BNP-veksten på nedsiden. Faren for ytterligere proteksjonistiske tiltak fra USA er klart til stede. Særlig vil en mulig økt amerikansk importtoll på biler fra EU kunne ha virkninger langt utover bilsektoren. I tillegg kommer at avmatningen i verdensøkonomien og –handelen kan bli mer varig enn anslått, særlig hvis veksten i kinesisk økonomi blir svakere enn ventet. Disse faktorene kan også øke risikoen for negative utslag i formuesverdier og uro i finansmarkedene.

Internt i EU er det betydelig risiko knyttet til brexit. En uttreden uten avtale vil virke negativt på den økonomiske utviklingen, særlig i Storbritannia, men også i EU. Vårprognosen er basert på en teknisk forutsetning om uendret handelsforbindelse mellom EU og Storbritannia. Andre interne risikofaktorer er knyttet til faren for ny uro i finansmarkedene, herunder som følge av smittevirkninger av høy offentlig gjeld i en del land i euroområdet, samt negative virkninger av populisme og politisk usikkerhet.

Som mulige positive overraskelser trekker Kommisjonen frem at tilliten i næringslivet og blant forbrukerne kan være mindre følsomme overfor handelsuro og politisk usikkerhet enn antatt, handelskonfliktene kan bli løst, finanspolitikken kan stimulere mer enn antatt og at vellykkede tiltak i den økonomiske politikken i Kina og USA kan styrke veksten i verdensøkonomien mer enn antatt.

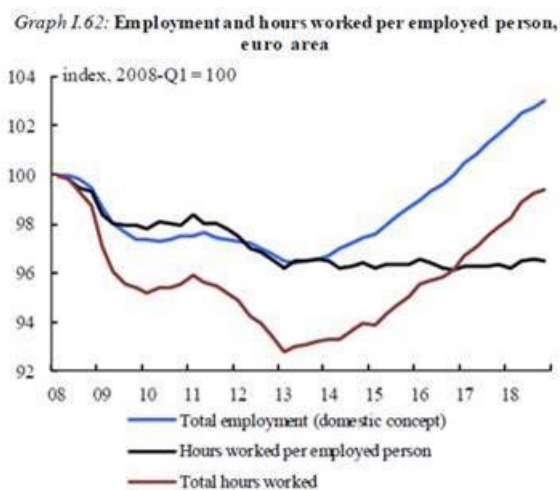
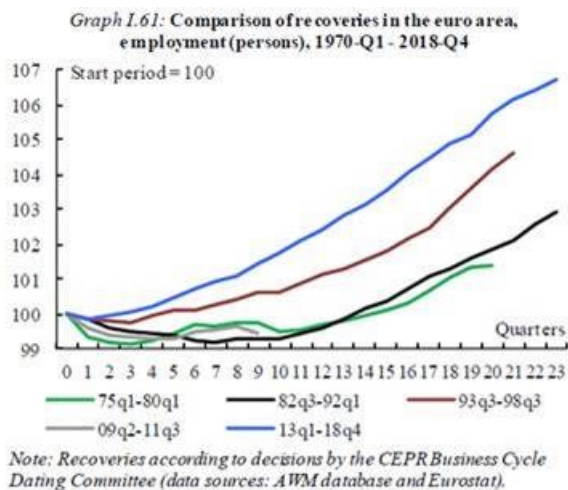
Kommisjonen illustrerer risikoen i anslagene for euroområdet med følgende figur:

Kilde: Europakommisjonen

Sysselsetting og arbeidsledighet

Det nåværende økonomiske oppsvinget i EU, som i historisk målestokk har vært svakt, har skapt historisk mange jobber, se figuren til venstre under. Motstykket til dette har vært svak produktivetsvekst.

Kilde: Europakommisjonen

Antallet sysselsatte i euroområdet er nå 3 pst. høyere enn ved forrige rekordnivå i 1. kvartal 2008. Antallet timeverk er imidlertid fortsatt litt lavere enn før finanskrisen, jf. figuren til høyre. Dette skyldes blant annet en markert økning i deltidsarbeid de første årene etter finanskrisen. Deltidsandelen av samlet sysselsetting har holdt seg tilnærmet stabil siden 2014.

Sysselsettingsveksten i euroområdet ventes å avta fra 1½ pst. de siste årene til i underkant av 1 pst. i år og neste år.

Arbeidsledigheten i euroområdet ventes å falle gradvis fra 8,2 pst. i 2018 til 7,7 pst. i år og videre til 7,3 pst. i 2020, mens EU28 anslås å komme ned på 6,2 pst. For EU28 er dette godt under det laveste nivået før finanskrisen, mens euroområdet så vidt kommer under i slutten av anslagsperioden. Arbeidsledigheten har blitt nedjustert siden høstprognosen til tross for en markert nedjustering av anslagene for økonomisk vekst.

Arbeidsledigheten ventes å avta i de aller fleste landene i anslagsperioden. Av større land har Italia en økning til 11 pst. i 2020 og Storbritannia fra 4 pst. i 2018 til 4,2 pst. i 2020. Blant øvrige store landene ventes ledigheten å gå ytterligere noe ned til under 3 pst. i Tyskland, mens den avtar til 8½ pst. i Frankrike. Lavest ligger Tsjekkia med 2¼ pst. i hele perioden.

Til tross for relativt høy gjennomsnittlig arbeidsledighet og undersysselsetting (deltidsarbeidere som ønsker å jobbe mer, ledige som er tilgjengelige, men ikke søker jobber mv), er det mangel på kvalifisert arbeidskraft i flere land og sektorer.

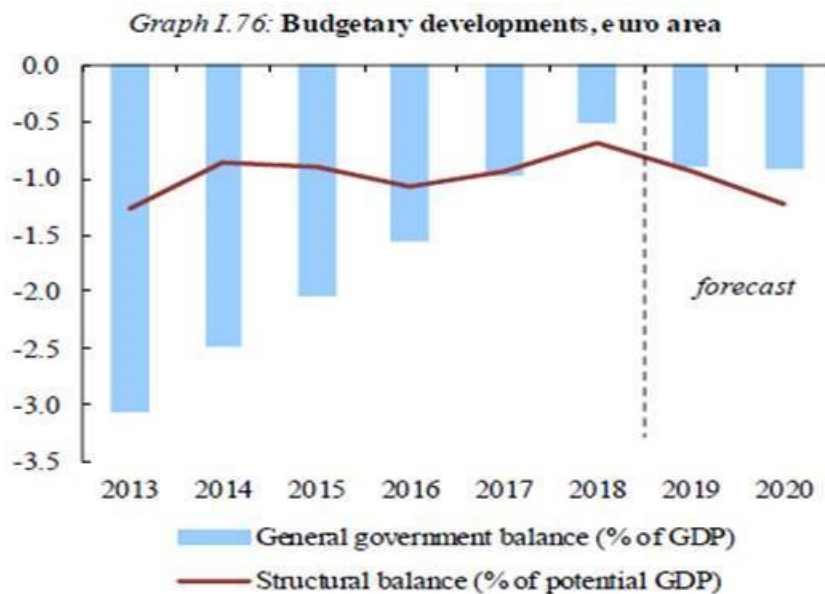
Inflasjon

Prisstigningen (KPI) i euroområdet anslås å avta fra 1,8 pst. i 2018 til 1,4 i år og neste år. Begge årene er klart nedjusterte fra høstprognosen. Dette har sammenheng med prisutviklingen på energi som følge av nedjusterte oljeprisprognoser. Samtidig ventes avmatningen i økonomien å føre til enda svakere gjennomslag i konsumprisene fra økte lønnskostnader.

Offentlige finanser

Etter å ha avtatt jevnt i en årrekke ventes det offentlige budsjettunderskuddet i euroområdet å øke fra 0,5 pst. av BNP i 2018 til 0,9 pst. av BNP i 2019 og 2020 for første gang siden 2009.

Det strukturelle underskuddet, som har avtatt noe de siste par årene, anslås å øke med ¼ pst. av BNP både i 2019 og 2020. Se figur nedenfor.

Kilde: Kommisjonen

Tyskland, Hellas, Litauen, Luxembourg, Malta, Nederland, Østerrike, Slovenia, Tsjekia, Bulgaria, Danmark, Kroatia og Sverige hadde budsjettoverskudd i 2018. I løpet av perioden ventes også Irland og Kypros å svinge over i pluss, mens Hellas, Tsjekia og Danmark så vidt kommer på minussiden i 2020. Kun Romania (i både 2019 og 2020) og Italia (i 2020) anslås å ha underskudd som overskrider Stabilitets- og vekstpaktens grense på 3 pst. av BNP.

Den offentlige gjelden i euroområdet nådde toppen i 2014 med 94 pst. av BNP. Den gradvise reduksjonen de siste årene ventes å fortsette slik at gjelden i 2020 anslås til 84 pst. av BNP. I EU28 har gjelden en tilsvarende utvikling på et nivå som er i overkant av 5 prosentpoeng lavere. I 2020 vil fortsatt Hellas (169), Italia (135), Portugal (117) og Belgia (101) ha en offentlig gjeld på over 100 pst. av BNP. I samme år ventes 16 land å oppfylle Stabilitets- og vekstpaktens gjeldsgrense på maksimalt 60 pst. av BNP.

Tabellen på nesten side gjengir økonomiske hovedstørrelser på enkeltland og aggregert nivå.

Overview - the spring 2019 forecast

	Real GDP			Inflation			Unemployment rate			Current account			Budget balance		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Belgium	1.4	1.2	1.2	2.3	1.8	1.6	6.0	5.6	5.3	0.2	0.2	0.0	-0.7	-1.3	-1.5
Germany	1.4	0.5	1.5	1.9	1.5	1.5	3.4	3.1	2.7	7.6	6.8	6.5	1.7	1.0	0.8
Estonia	3.9	2.8	2.4	3.4	2.4	2.2	5.7	5.7	5.7	1.5	1.4	1.4	-0.6	-0.3	-0.5
Ireland	6.7	3.8	3.4	0.7	1.0	1.3	5.8	5.4	5.0	9.1	8.5	7.9	0.0	0.0	0.3
Greece	1.9	2.2	2.2	0.8	0.8	0.8	19.3	18.2	16.8	-1.4	-1.0	-0.8	1.1	0.5	-0.1
Spain	2.6	2.1	1.9	1.7	1.1	1.4	15.3	13.5	12.2	0.9	0.9	0.9	-2.5	-2.3	-2.0
France	1.6	1.3	1.5	2.1	1.3	1.4	9.1	8.8	8.5	-0.6	-0.6	-0.6	-2.5	-3.1	-2.2
Italy	0.9	0.1	0.7	1.2	0.9	1.1	10.6	10.9	11.0	2.4	2.5	2.5	-2.1	-2.5	-3.5
Cyprus	3.9	3.1	2.7	0.8	0.9	1.1	8.4	6.7	5.9	-6.5	-8.0	-9.4	-4.8	3.0	2.8
Latvia	4.8	3.1	2.8	2.6	2.8	2.4	7.4	6.9	6.7	-0.5	-0.2	-0.2	-1.0	-0.6	-0.6
Lithuania	3.4	2.7	2.4	2.5	2.1	2.1	6.2	6.2	6.0	0.0	-0.1	-0.4	0.7	0.3	0.0
Luxembourg	2.6	2.5	2.6	2.0	1.8	1.7	5.4	5.2	5.2	4.8	4.6	4.7	2.4	1.4	1.1
Malta	6.6	5.5	4.8	1.7	1.8	1.9	3.7	3.8	3.9	11.2	9.8	9.5	2.0	1.1	0.9
Netherlands	2.7	1.6	1.6	1.6	2.5	1.5	3.8	3.5	3.6	11.0	10.1	9.5	1.5	1.4	0.8
Austria	2.7	1.5	1.6	2.1	1.8	1.9	4.9	4.7	4.7	2.5	2.4	2.6	0.1	0.3	0.2
Portugal	2.1	1.7	1.7	1.2	1.1	1.6	7.0	6.2	5.7	-0.9	-1.0	-1.1	-0.5	-0.4	-0.1
Slovenia	4.5	3.1	2.8	1.9	1.8	2.1	5.1	4.8	4.6	7.3	6.7	6.1	0.7	0.7	0.9
Slovakia	4.1	3.8	3.4	2.5	2.4	2.3	6.5	5.9	5.6	-1.1	-0.5	-0.1	-0.7	-0.5	-0.6
Finland	2.3	1.6	1.2	1.2	1.4	1.6	7.4	6.7	6.2	-1.9	-1.5	-1.4	-0.7	-0.4	-0.2
Euro area	1.9	1.2	1.5	1.8	1.4	1.4	8.2	7.7	7.3	3.6	3.3	3.2	-0.5	-0.9	-0.9
Bulgaria	3.1	3.3	3.4	2.6	2.0	1.8	5.2	5.0	4.8	2.5	1.6	1.5	2.0	0.8	1.0
Czechia	2.9	2.6	2.4	2.0	2.4	2.0	2.2	2.2	2.3	0.1	-0.5	-0.6	0.9	0.2	-0.2
Denmark	1.4	1.7	1.6	0.7	1.3	1.5	5.0	4.8	4.7	6.1	6.3	6.3	0.5	0.6	-0.1
Croatia	2.6	2.6	2.5	1.6	1.0	1.2	8.5	7.8	6.9	2.9	2.6	1.9	0.2	0.1	0.5
Hungary	4.9	3.7	2.8	2.9	3.2	3.2	3.7	3.5	3.5	0.5	-1.2	-1.4	-2.2	-1.8	-1.6
Poland	5.1	4.2	3.6	1.2	1.8	2.5	3.9	3.8	3.5	-0.5	-1.0	-1.4	-0.4	-1.6	-1.4
Romania	4.1	3.3	3.1	4.1	3.6	3.0	4.2	4.1	4.0	-4.7	-5.2	-5.3	-3.0	-3.5	-4.7
Sweden	2.3	1.4	1.6	2.0	1.5	1.6	6.3	6.4	6.4	3.4	4.1	4.6	0.9	0.4	0.4
EU27	2.1	1.4	1.7	1.8	1.5	1.6	7.3	6.9	6.6	3.3	3.0	2.9	-0.5	-0.9	-0.9
United Kingdom	1.4	1.3	1.3	2.5	2.0	2.1	4.0	4.1	4.2	-3.9	-3.7	-3.4	-1.5	-1.5	-1.2
EU28	2.0	1.4	1.6	1.9	1.6	1.7	6.8	6.5	6.2	2.2	2.0	1.9	-0.6	-1.0	-1.0
China	6.6	6.2	6.0	2.4	2.0	2.0	:	:	:	0.4	0.3	0.3	:	:	:
Japan	0.8	0.8	0.6	1.0	0.7	0.9	2.4	2.3	2.2	3.5	3.6	3.6	-2.9	-2.8	-2.5
United States	2.9	2.4	1.9	2.4	2.0	2.0	3.9	3.8	3.7	-2.4	-2.5	-2.6	-6.4	-6.5	-6.4
World	3.6	3.2	3.5	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:

Kilde: Europakommisjonen

Statistikk og indikatorer

BNP-utviklingen i 1. kvartal 2019

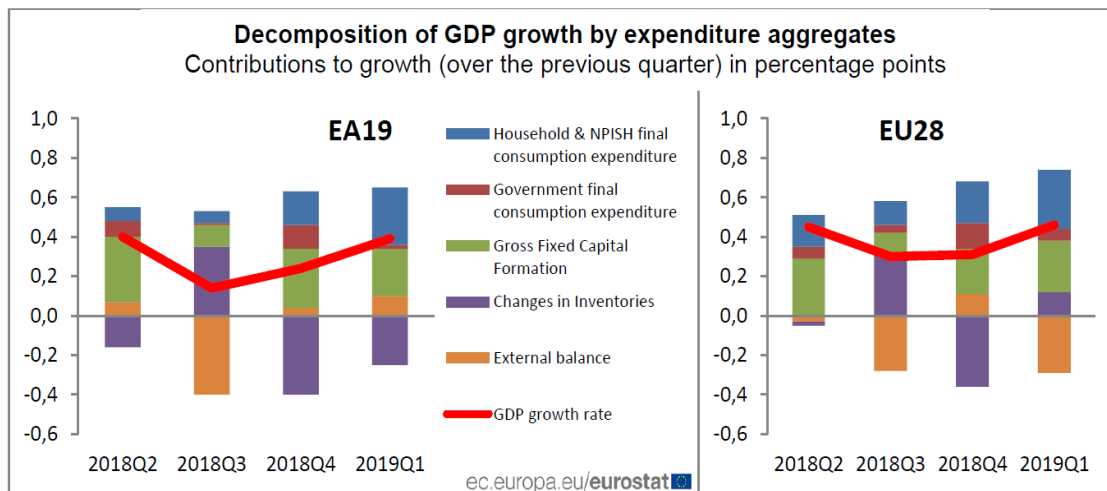
Eurostats oppdaterte regnskapstall viser at sesongjustert BNP-vekst i 1. kvartal 2019 var 0,4 pst. i euroområdet og 0,5 pst. i EU28. Dette er en klar oppgang fra de to foregående kvartalene, da veksten i euroområdet var særlig svak. BNP-veksten i 1. kvartal var noe sterkere enn kvartalsveksten antatt i Kommisjonens vårprognose, som er omtalt annet sted i Økonominytt.

BNP-veksten i 1. kvartal fra samme periode året før var 1,2 pst. i euroområdet og 1,5 pst. i EU28. Firekvartalersveksten har avtatt markert gjennom fjoråret fra 2¼-2½ pst. i to første kvartalene.

	Percentage change compared with the previous quarter				Percentage change compared with the same quarter of the previous year			
	2018Q2	2018Q3	2018Q4	2019Q1	2018Q2	2018Q3	2018Q4	2019Q1
EA19	0.4	0.1	0.2	0.4	2.2	1.7	1.2	1.2
EU28	0.4	0.3	0.3	0.5	2.2	1.9	1.5	1.5

Illustrasjon: Eurostat

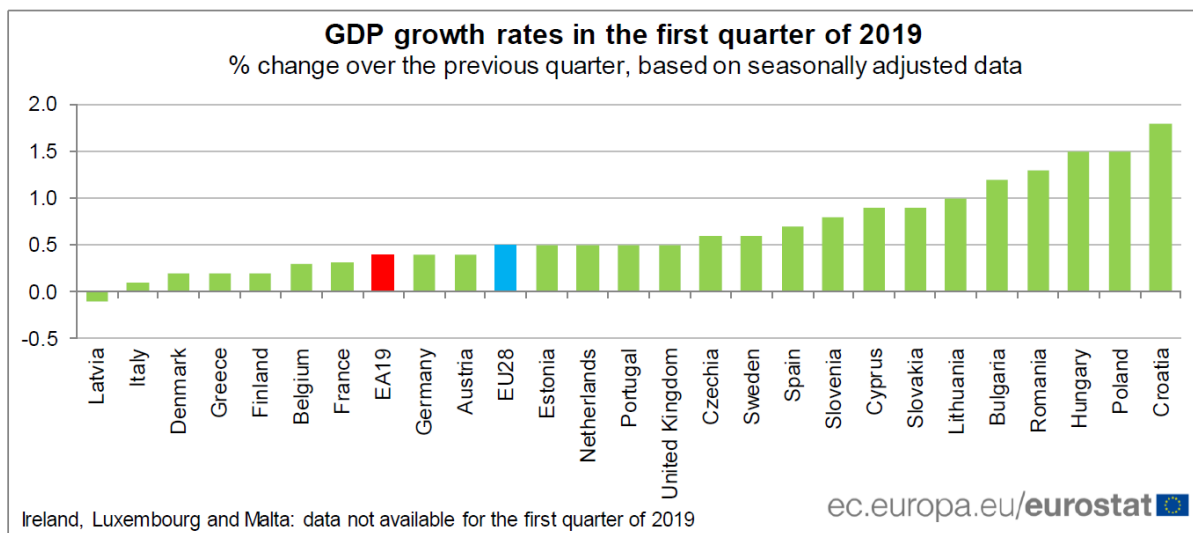
Som det fremgår av figuren nedenfor, kommer vekstbidragene i begge aggregatene i hovedsak fra privat forbruk og investeringer. I euroområdet bidro lagerendringer klart negativt til BNP-veksten i 1. kvartal om enn noe mindre enn i kvartalet før. I EU28 bidro utenrikshandelen negativt, mens lagerendringene bidro svakt positivt.

Kilde: Eurostat

Som det fremgår av figuren nedenfor, varierer BNP-veksten i 1. kvartal 2019 betydelig mellom land. Kroatia har sterkest vekst med 1,7 pst. (kvartal-kvartal), fulgt av Polen og Ungarn med 1,5 pst. Blant de største eurolandene vokste Spania med 0,7 pst., Tyskland med 0,4 og Frankrike med 0,3 pst. Italia kom seg så vidt over på pluss etter to negative kvartaler. Storbritannias BNP økte med 0,5 pst. i kvartalet.

BNP-veksten fra tilsvarende kvartal året før var også sterkest i de nye medlemslandene f.o.m. 2004. De aller fleste av disse landene hadde en BNP-vekst på over 3 pst. Ungarn var på topp med 5,2 pst., fulgt av Polen og Estland med 4,6-4,7 pst. Blant de største landene vokste Spania med 2,4 pst., fulgt av Storbritannia med 1,8 pst, Frankrike med 1,2 pst. og Tyskland med 0,7 pst. Italia hadde svakest utvikling i firekvartalersperioden av samtlige EU-land med et fall i BNP på 0,1 pst.

Kilde: Eurostat

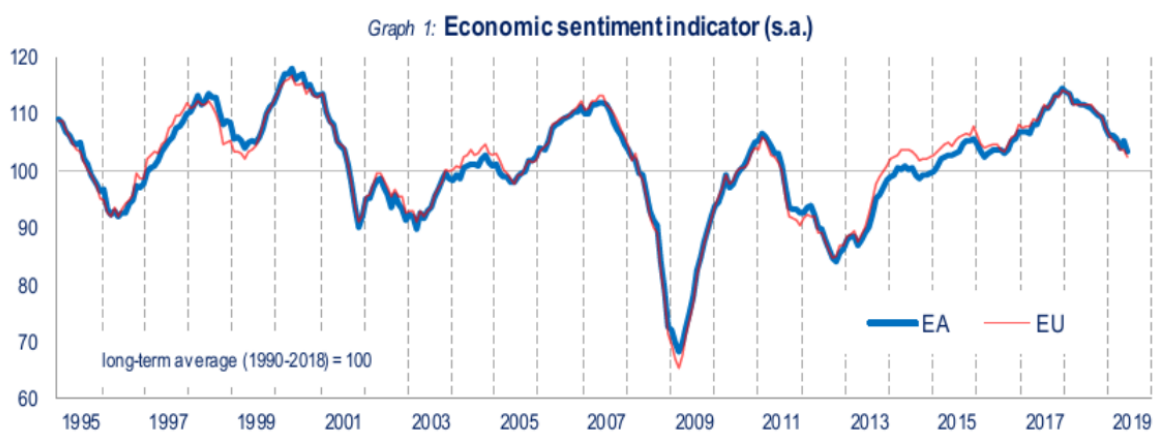
Tilliten blant bedrifter og forbrukere

Kommisjonens brede tillitsindikator (Economic Sentiment Indicator – ESI) for euroområdet og EU28 falt i juni etter en viss oppgang i mai. Fallet var størst i euroområdet, som også trekker ned aggregatet EU28. Etter å ha nådd det høyeste nivået på 17 år i desember 2017 med 15 pst. over gjennomsnittet de siste 25 år for både euroområdet og EU28, har ESI falt til nå å ligge vel 3 pst. over for euroområdet og vel 2 pst. over for EU28 pst. over.

Tilliten falt i juni i samtlige større euroland – mest i Tyskland med 2,9 etterfulgt av Italia og Nederland med 1,5. Utenfor euroområdet viste ESI en solid økning i Polen med 1,9 og mer beskjedne 0,6 i Storbritannia, som hadde et markert fall i mai.

I euroområdet økte tilliten særlig i anleggssektoren, men også i detaljhandelen, mens særlig industrien, men også tjenestesektoren og forbrukertilliten trakk ned. Bildet var stort sett det samme i EU28 med mindre utslag i enkeltindikatorerne og med den forskjell at her trakk også detaljhandelen ned.

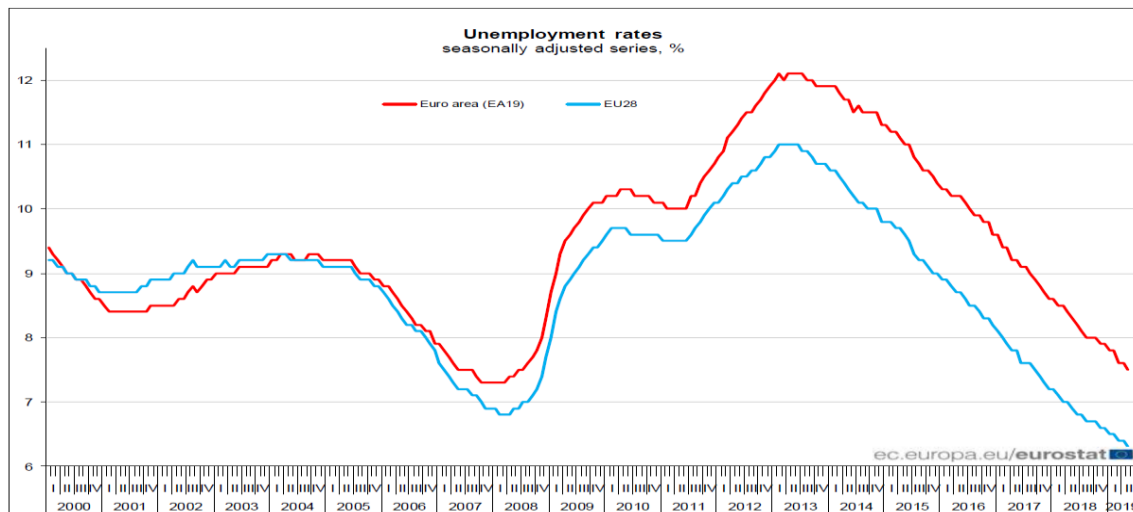
BUSINESS AND CONSUMER SURVEY RESULTS

Kilde: Europakommisjonen

Arbeidsmarkedet

Den sesongjusterte arbeidsledigheten i euroområdet var 7,5 pst. i mai 2019 – ned fra 7,6 pst. måneden før. Dette er det laveste nivået siden juni 2008, og ledigheten har i dette århundret kun vært lavere i noen kvartaler i 2007-08. For ett år siden var ledigheten 8,3 pst. For EU samlet falt arbeidsledigheten videre til 6,3 pst., som er det laveste nivået siden Eurostat begynte å offentliggjøre månedlige målinger i januar 2000.

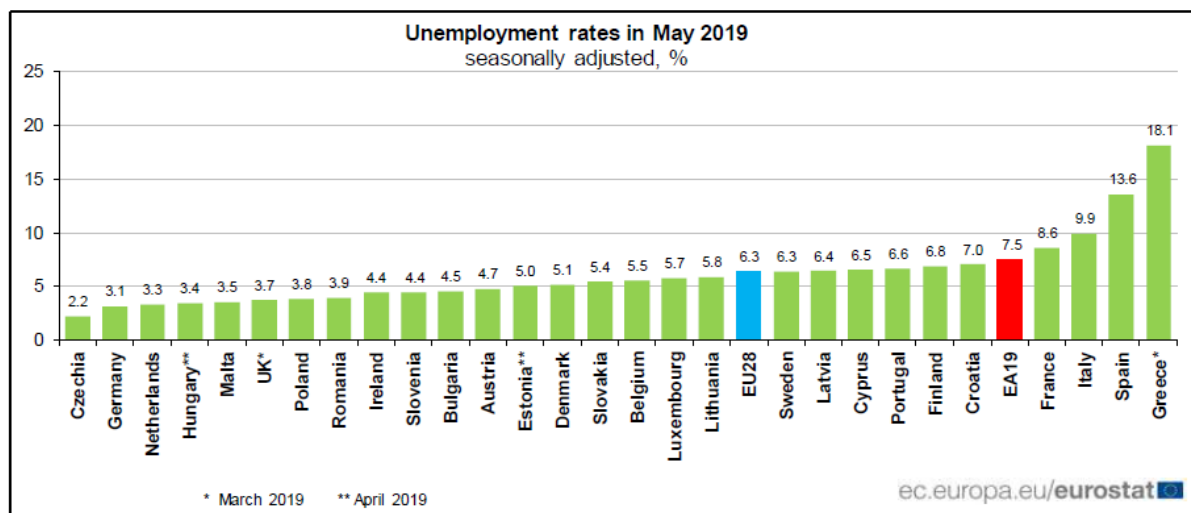

Kilde: Eurostat

I den siste tolv månedersperioden er arbeidsledigheten i EU28 redusert med nær 1,3 millioner personer, herav vel 1,1 millioner i euroområdet. Antallet ledige i EU har nå kommet ned i 15,7 millioner.

Arbeidsledigheten er lavest i Tsjekkia med 2,2 pst., fulgt av Tyskland med 3,1 pst. Nederland, Ungarn og Malta følger deretter med 3¼-3½ pst. Hellas og Spania ligger fortsatt klart høyest med henholdsvis 18,1 (mars) og 13,6 pst.

Sammenlignet med situasjonen for ett år siden har arbeidsledigheten falt i 23 EU-land, vært stabil i Østerrike og økt med ett tidels prosentpoeng i Danmark, Luxembourg, Polen og Sverige. Den største reduksjonen det siste året er registrert i Hellas (fra 20,2 til 18,1 pst., mars-mars), Spania (fra 15,4 til 13,6 pst.) og Kypros (fra 8,3 til 6,5 pst.).

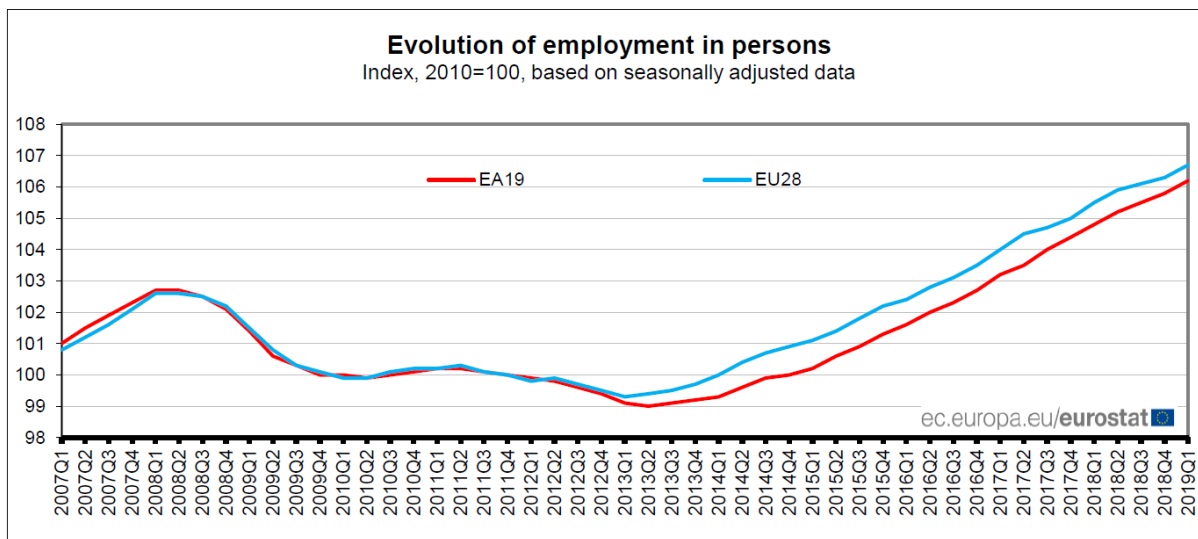
Kilde: Eurostat

Ungdomsledigheten i EU28 og euroområdet er redusert med hhv. 0,8 og 1,3 prosentpoeng det siste året, men var i mai fortsatt høye 14,3 pst. i EU28 og 15,7 pst. i euroområdet. Tyskland ligger lavest med 5,1 pst., fulgt av Nederland med 6,3 pst. og Tsjekkia med 7,1 pst. I motsatt ende ligger Hellas med 40 pst. (mars) samt Spania og Italia med i overkant av 30 pst.

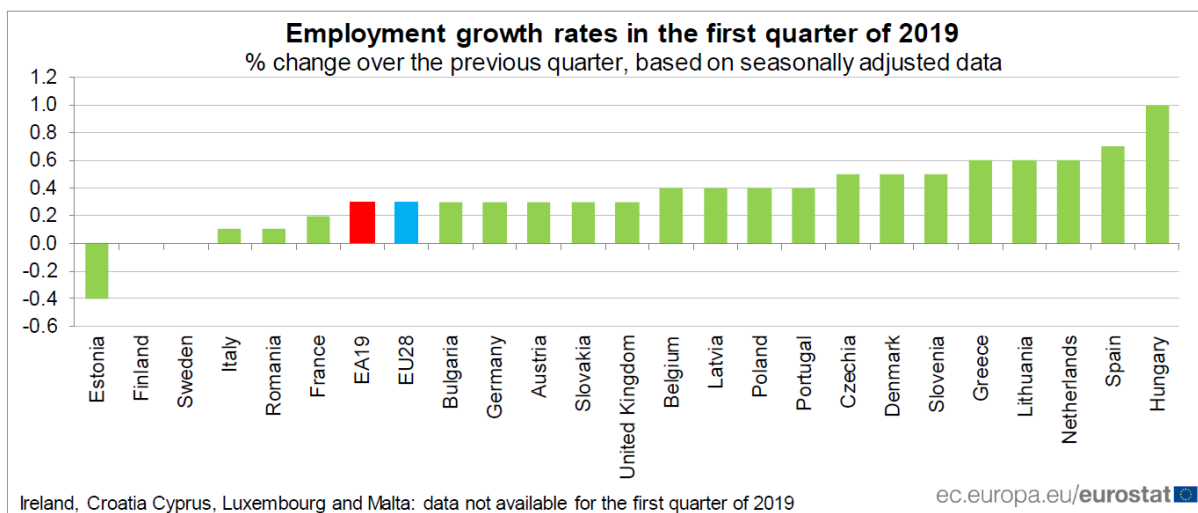
Sysselsettingen i 1. kvartal 2019 økte sesongjustert med 0,3 pst. i både euroområdet og EU28. Fra samme kvartal året før var økningen på 1¼ pst. for begge aggregater. Antallet sysselsatte i EU28 har med dette nådd 240,7 millioner personer, hvorav 159,5 millioner i euroområdet.

For begge aggregatene er sysselsettingen den høyeste noen gang. Antallet sysselsatte har økt med 16,6 millioner personer i EU28 siden lavpunktet i 2013 etter finanskrisen. Tilsvarende antall for euroområdet er 10,8 millioner.

Kilde: Eurostat

Ungarn med 1 pst., fulgt av Spania med 0,7 pst. hadde sterkest sysselsettingsvekst i 1. kvartal. Som eneste land hadde Estland negativ utvikling i kvartalet.

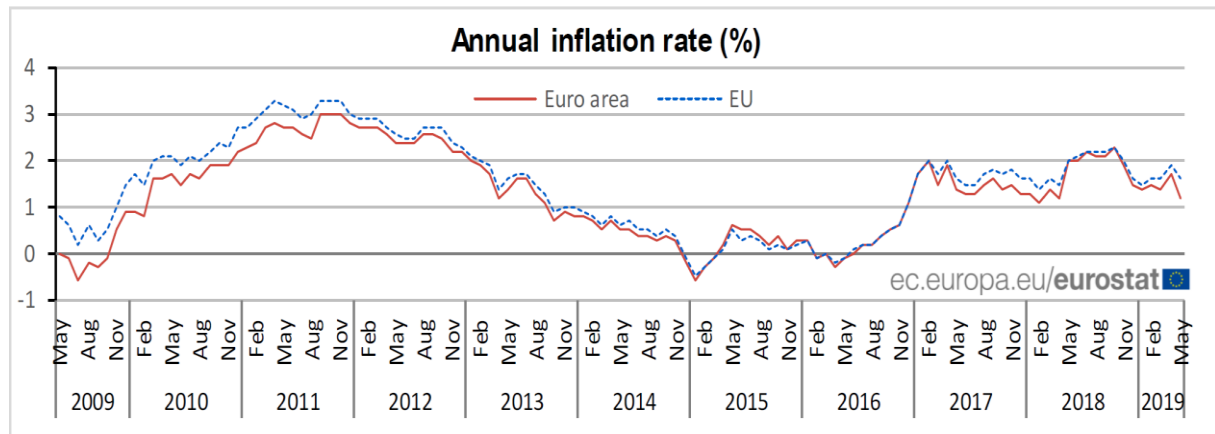
Kilde: Eurostat

Blant landene som det foreligger 1. kvartalstall for, har Ungarn sterkest vekst i sysselsettingen det siste året med over 3 pst., fulgt av Spania, Nederland og Slovenia med 2½ pst. Det foreligger ikke oppdaterte tall for en del små land som har hatt sterkest sysselsettingsvekst

det siste året t.o.m. 4. kvartal 2018 (Malta, Luxembourg og Kypros). Svakest utvikling hadde Polen med et fall i sysselsettingen på 0,1 pst. fra samme kvartal året før.

Prisstigning

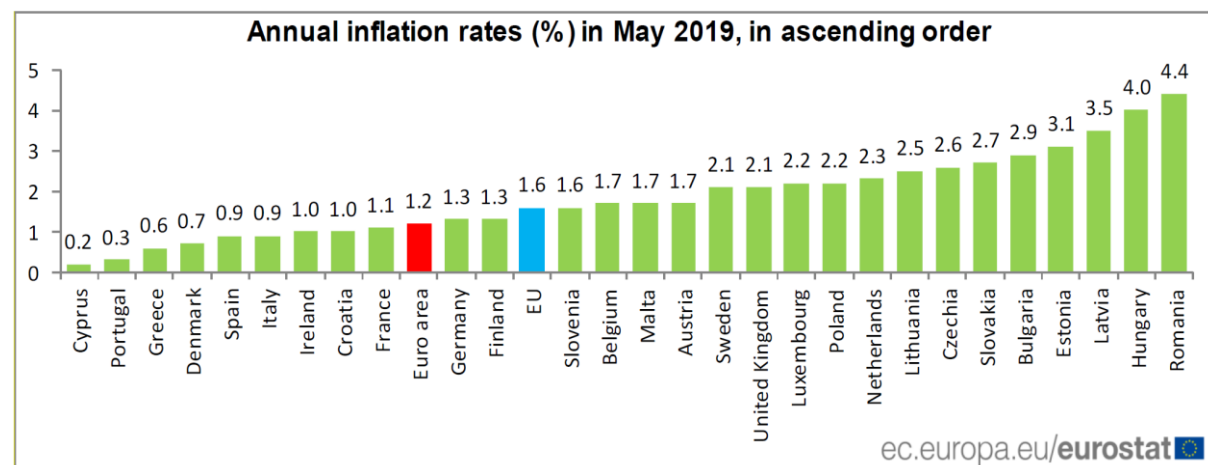
Den årlige prisstigningen (KPI – konsumprisindeksen) i euroområdet avtok fra 1,7 pst. i april til 1,2 pst. i mai. KPI ble i første rekke trukket ned av at kjerneinflasjonen falt fra 1,4 pst. i april og 1,0 pst. i mai, men også prisveksten for de mer variable indeksene energi og ubearbeidede landbruksvarer avtok. I EU28 falt KPI i samme perioden fra 1,9 til 1,6 pst.

Kilde: Eurostat

Svingningene i prisstigningen de siste årene skyldes i all hovedsak svingningene i energipriser, men også prisene for ubearbeidede landbruksprodukter har svingt. KPI uten energi og ubearbeidede landbruksprodukter har ligget meget stabilt på 1-1¼ pst. de siste årene. April-tallet var høyere enn det som har vært registrert de de siste månedene.

Prisstigningen varierte betydelig mellom land. Høyest lå Romania med 4,4 pst., fulgt av Ungarn på 4,0 pst. Kun Nederland (2,3 pst.) blant større euroland overskred ECBs inflasjonsmål om nær opptil 2 pst. Tyskland lå på 1,3 pst., mens de øvrige store eurolandene hadde prisstigning på rundt 1 pst. Kypros og Portugal hadde lavest KPI-vekst med ¼ pst.

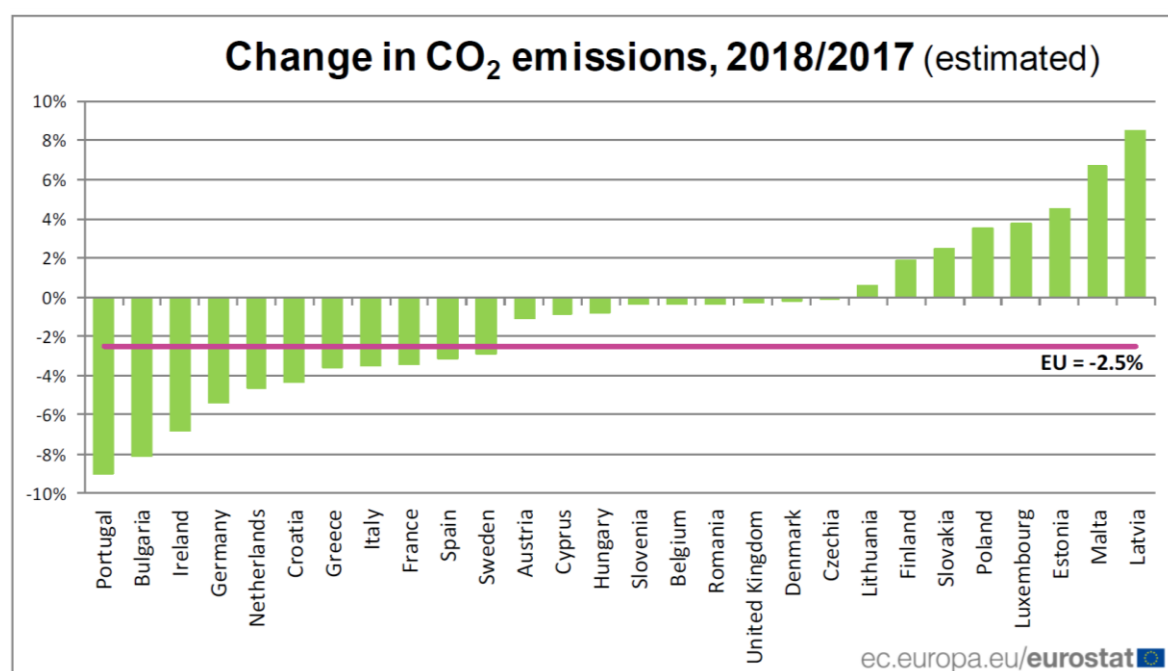
Kilde: Eurostat

Et tidligestimat for euroområdet i juni viser at KPI har holdt seg på 1,2 pst. Kjerneinflasjonen tok seg opp fra 1,0 til 1,2 pst., mens prisstigningen på energi falt videre fra 3,8 til 1,6 pst. Prisstigningen for ubearbeidede landbruksprodukter trekker samlet KPI ned.

CO2-utslipp fra energibruk i 2018

CO2-utslippene fra forbrenning av fossil energi falt med 2,5 pst. fra 2017 til 2018, ifølge et tidligestimat fra Eurostat. Utslippene falt mest i Portugal med 9 pst. Alle større euroland hadde også markerte fall. Flere land i Sentral- og Øst-Europa hadde økning. Blant de nordiske EU-landene hadde Sverige en reduksjon på 3 pst. og Finland en økning på 2 pst. Utslippene i Danmark var omtrent uendrede.

Figuren nedenfor viser utviklingen i CO2-utslipp i det enkelte medlemsland.

Kilde: Eurostat

Prisnivå på matvarer mv.

Eurostats oversikt over prisnivået på matvarer mv. viser at prisene varierer betydelig mellom land. Danmark, som har høyest prisnivå på mat og ikke-alkoholdige drikker, ligger 30 pst. over EU-gjennomsnittet, mens prisnivået på disse produktene ligger 34 pst. under snittet i Romania. Alkoholholdige drikker er dyrest i Finland med priser som ligger 82 pst. over gjennomsnittet, mens Romania og Bulgaria ligger 26 pst. under snittet. Tilsvarende koster tobakk det doble av EU-snittet i Storbritannia og Irland, mens prisen i Bulgaria ligger på halvparten av snittet.

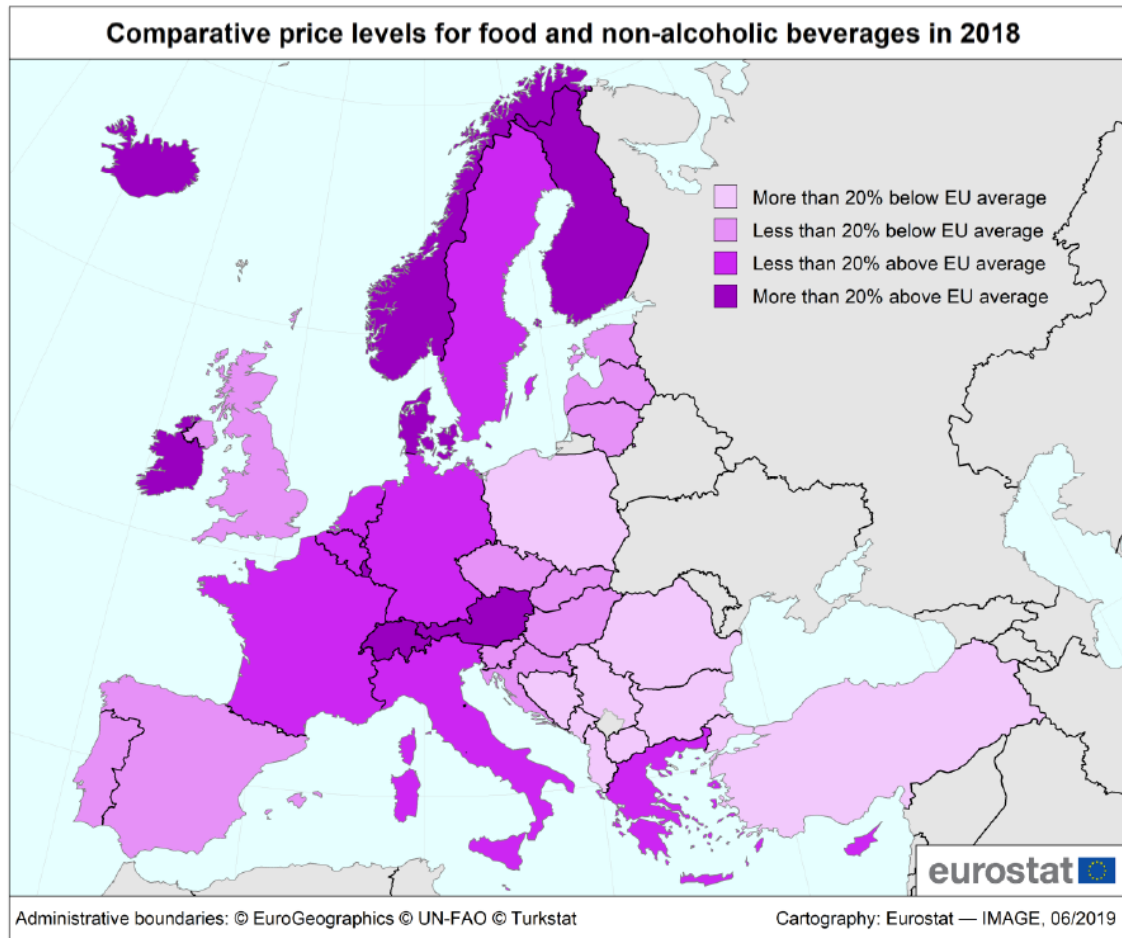
EFTA-landene Norge, Sveits og Island inngår også i oversikten. Prisnivået på matvarer og ikke-alkoholholdige drikkevarer i disse landene ligger godt over «EU-mester» Danmark. Norge troner helt på toppen i denne kategorien med et prisnivå som ligger 63 pst. over gjennomsnittet i EU. Vi er også dyrest når det gjelder tobakk og er kun bak Island for alkoholholdig drikke.

I tabellen nedenfor er EFTA-landene sammenlignet med EU-gjennomsnittet (=100).

	Food and non-alcoholic beverages	Of which:			Alcoholic beverages	Tobacco
		Bread and cereals	Meat	Milk, cheese and eggs		
Iceland	148	156	165	165	268	187
Norway	163	167	155	174	252	222
Switzerland	160	163	228	136	118	121

Kilde: Eurostat

Figuren nedenfor viser de relative prisene for matvarer og ikke-alkoholholdige drikker i 2018.

Kilde: Eurostat

Eurogruppen

Skrevet av Bjarne Stakkestad, Finansdepartementet

Eurobudsjett for konvergens og konkurranseevne

Eurotoppmøtet i desember 2018 ga Eurogruppen i oppdrag å arbeide med følgende frem til et nytt Eurotoppmøte i juni i år: 1) å etablere et grunnlag for politisk drøfting av EDIS (felles innskuddsgarantiordning i bankunionen) inkludert risikoreduksjon, 2) videre arbeid med å etablere et budsjettinstrument for euroområdet for konvergens og konkurranseevne, 3) arbeid med å endre ESM-traktaten (traktat mellom eurolandene) for blant annet etableringen av sikkerhetsnett for SRF og 4) arbeid med sikte på å lukke likviditetsgap som kan oppstå i forbindelse med krisehåndtering av banker.

Eurogruppens drøftinger det siste halvåret har i all hovedsak vært konsentrert om et budsjettinstrument for euroområdet, som iht. mandatet fra toppmøtet i desember skal være en del av MFF2021-27 (EUs langtidsbudsjett) og være komplementært til andre instrumenter i EUs budsjett. Følgende temaer har særlig vært drøftet: 1) innretningen på budsjettet/formål, 2) finansiering og 3) styringsstrukturen. Temaene har vært drøftet etter tur i Eurogruppen.

I Eurogruppens junimøte var formålet å samle de ulike trådene med sikte på å komme med en anbefaling til Eurotoppmøtet 21. juni. Det ble et nytt maratonmøte som i desember for å meisle ut enigheter og uenigheter. Igjen var motpolene en gruppe ledet av Nederland og en gruppe ledet av Frankrike og Spania. Diskusjonen var tidvis hard, og Nederlands finansminister Hoekstra truet på et tidspunkt med å avslutte forhandlingene uten noen form for avtale.

Kommissær Moscovici uttalte etter møtet at avtalen som ble inngått representerte den best mulige på nåværende tidspunkt gitt den store avstanden som var mellom enkelte ministre ved møtestart.

Under forhandlingene kom finansministrene til enighet om formålet med eurobudsjettet, mens det fortsatt er stor avstand mellom partene om finansieringen, størrelsen og styringsstrukturen.

Eurobudsjettet skal gi støtte/finansiering til medlemsland som ønsker å gjennomføre investeringer og reformer for økt konvergens og konkurransekraft. Frankrike med støtte fra sør-europeiske land fikk dermed ikke gjennomslag for å etablere et instrument på flere hundre milliarder euro for makroøkonomiske stabilisering.

Når det gjelder finansieringen av et eurobudsjett er det uenighet om det skal være basert på de såkalte egne inntekter som medgår til finansieringen av EUs ordinære budsjett iht. traktaten eller om dette skal finansieres fra nye inntektsformer utenfor det ordinære EU-budsjettet. En kombinasjon av disse to metodene er også en mulighet.

En del land med Nederland i spissen ønsker at eurobudsjettet skal være en del av MFF2021-27 og fremtidige langtidsbudsjett. Andre land i denne gruppen er Finland, Østerrike, Irland, Latvia og Litauen. En viktig årsak til at disse landene ønsker en slik løsning er at eurobudsjettet da vil være underlagt en totalramme som vedtas av samtlige EU-land. Uten en slik ramme frykter de at et beskjedent budsjett i starten kan bli langt større etter hvert, slik særlig Frankrike og Spania ga uttrykk for i møtet.

Beløpet som skal medgå til et eurobudsjett for konvergens og konkurransekraft vil bli drøftet videre som en del av forhandlingene om MFF2021-27.

Spørsmålet om behovet for en særskilt styringsstruktur henger nøye sammen med spørsmålet om finansiering. Dersom det skulle bli aktuelt med finansiering utenom EUs budsjett, vil det bli nødvendig med en egen traktat. Frankrike med støtte fra sørlige euroland ønsker en mellomstatlig avtale mellom de 19 eurolandene om et eurobudsjett. Frankrike kan ikke akseptere et eurobudsjett som skal vedtas og gjennomføres av samtlige EU-land.

Eurogruppen ble enig om følgende elementer når det gjelder formålet med det nye instrumentet:

Generelle prinsipper

Instrumentet gjelder for alle medlemslandene i euroområdet samt ERM II-medlemslandene på frivillig basis.

Instrumentet skal som regel støtte både strukturreformer og offentlige investeringer gjennom et samlet opplegg som reflekterer målet om å øke konvergens og konkurransevne innenfor euroområdet.

Tiltakene bør gjenspeile den strategiske veiledningen om bruken av instrumentet som gis av eurotoppmøter og Eurogruppen, og som blir reflektert i politikksamordningen i det europeiske semesteret.

Sentrale egenskaper ved instrumentet

Eurotoppmøter og Eurogruppen vil gi strategisk veiledning om sentrale reform- og investeringsprioriteter for konvergens og konkurransevne i euroområdet. Prioriteringene vil bli gjennomgått årlig.

Deltakerlandene skal legge frem godt begrunnede reform- og investeringsforslag, som reflekterer den strategiske veiledningen. Forslagene vil omfatte anslag over investeringskostnadene og eventuelle kostnader ved strukturreformene, redegjørelse for anslagene og en tidsplan for gjennomføring av strukturreformene og investeringer, herunder med relevante milepæler og mål.

For å sikre eierskap vil det bli etablert en minimums egenandel (nasjonal samfinansiering) som en prosentandel av totalkostnadene for investeringene eller reformene. Egenandelen kan variere basert på en forutsigbar og gjennomiktig prosedyre.

Støtten fra instrumentet vil bli gitt i form av tilskudd. Fordelingen av midler mellom land vil bli bestemt på grunnlag av en metode som gjenspeiler instrumentets overordnede mål og rettsgrunnlag. De tilgjengelige midlene per land bør stå i et akseptabelt forhold til bidraget fra vedkommende land. Eurogruppen vil jobbe videre med den konkrete utformingen av disse problemstillingene.

Medlemsstatenes tilgang til finansiering vil avhenge av gjennomføringen av strukturreformer og investeringer, samt respekt for det særlige regelverket som etableres og det generelle regelverket for EUs budsjett. Den finansielle støtten vil bli utbetalt i rater basert på oppfyllelse av avtalte milepæler. Medlemsstatene vil regelmessig rapportere om gjennomføringen av reform- og investeringsforpliktelser i forbindelse med det europeiske semesteret.

Ved utilstrekkelig implementering av reformene og investeringene vil betalingen bli suspendert og kansellert dersom situasjonen fortsetter.

Finansiering og styring

Instrumentet vil være en del av EUs budsjett. Størrelsen vil bli bestemt som en del av forhandlingene om EUs langtidsbudsjett (MFF). Dette innebærer at Rådet og Europaparlamentet kommer til enighet basert på et forslag fra Kommisjonen.

Eurogruppen tilrår at styringsstrukturen vedtas i en tilleggsavtale.

Endringer i ESM-traktaten

Eurotoppmøtet i desember 2018 ga Eurogruppen i oppdrag å forberede konkrete endringer i ESM-trakten (euroområdet krisefinansieringsmekanisme) med utgangspunkt i Eurogruppens rammeavtale om reformer av ESM. Med utgangspunkt i denne ba Eurotoppmøtet om at Eurogruppen forberedte de nødvendige endringene i ESM-traktaten innen juni 2019.

Rammeavtalen hadde følgende elementer:

Offentlig sikkerhetsnett for SRF

Eurotoppmøtet i desember 2018 godkjente Eurogruppens skisse til et mandat (terms of reference) for ESM som et felles offentlig sikkerhetsnett for SRF (bankenes felles krisehåndteringsfond).

Mandatet regulerer blant annet følgende:

- Størrelsen på kredittlinjen fra ESM ved oppstarten (55-60 mrd. euro), og at ESMs styre med enstemmighet skal vedta eventuelle senere økninger i størrelsen på sikkerhetsnettet.
- Sikkerhetsnettet skal kunne dekke alle SRFs aktiviteter i tråd med gjeldende regelverk, herunder å skaffe til veie likviditet.

Betingelsene for deltakelse av ikke-euroland.

Betingelsene ved lån fra ESM til SRF skal normalt ha en løpetid på tre år med mulighet for utvidelse med ytterligere to år. Rentemarginen mellom innlån og utlån skal være 35 basispunkter de tre første årene og deretter 50 basispunkter.

Det legale rammeverket for ordningen skal vurderes minst hvert tredje år, og det skal være en omfattende gjennomgang etter 10 år.

Sikkerhetsnettet for SRF skal etableres senest ved utgangen av 2023 når bankenes eget krisehåndteringsfond er bygd opp til planlagt størrelse og er fullt ut gjensidig. Eurotoppmøtet i juni var enig om å bruke en kredittlinje fra ESM som et sikkerhetsnett for SRF med et beløp i samme størrelsesorden som SRF (1 pst. av garanterte innskudd, som svarer til anslagsvis 55-660 milliarder euro i 2023).

Spørsmålet om en tidligere innføring av det offentlige sikkerhetsnett enn 2023 vil bli vurdert i 2020 med utgangspunkt i utviklingen i arbeidet med å redusere risiko i medlemslandenes banksektor.

Forebyggende instrumenter

Eurogruppen i EU27-format kom 3. desember 2018 til enighet om at ESMs forebyggende instrumenter må bli mer effektive. Kriteriene for å få tilgang til den forebyggende kredittlinjen (precautionary conditioned credit line – PCCL) skal gjøres mer transparente og forutsigbare.

Gjeldende kriterier for å vurdere om økonomien er sunn i det aktuelle medlemslandet vil bli klargjort. Både kvantitative og kvalitative kriterier vil bli brukt i vurderingene. I førstnevnte gruppe vil det som regel kreves at Stabilitets- og vekstpaktens krav om at underskuddet er mindre enn 3 pst. av BNP og at offentlig gjeld er mindre enn 60 pst. av BNP/at statsgjelden som andel av BNP som et gjennomsnitt over tre år skal reduseres med 1/20 per år av forskjellen mellom den faktiske gjelden og 60 pst.-grensen. Vedkommende land skal heller ikke være underlagt prosedyrene for hhv. for store budsjettunderskudd eller store makroøkonomiske ubalanser. Det er videre en absolutt forutsetning at vedkommende lands statsgjeld er bærekraftig.

Dersom et land i løpet av perioden med forebyggende kredittlinje ikke lenger oppfyller de opprinnelige kravene, vil tilgangen til lån opphøre. I en slik situasjon kan landet søke om utvidet kredittlinje (enhanced conditioned credit line – ECCL) under forutsetning av at den økonomiske og finansielle situasjonen fortsatt vurderes som sunn. Hvis ikke dette er oppfylt, blir landet tilbudt et fullt makroøkonomisk tilpasningsprogram.

Rentemarginen mellom ESMs innlån og utlån til land i de forebyggende instrumentene er fastsatt til 35 basispunkter, som øker til 50 punkter ved forlengelse av løpetiden. Marginene settes ytterligere opp dersom vedkommende land selvforskyldt ikke lenger oppfyller kriteriene.

ESMs rolle i overvåkingen

Det er bred enighet om å styrke ESMs rolle i overvåkingen av medlemsland i forbindelse med utlån. Dette omfatter ESMs kompetanse i slike situasjoner til å vurdere finansieringsbehov og analysere offentlige finansers bærekraft i medlemsland. Videre vil ESM, som før, samarbeide med Kommisjonen og ECB (og ev. IMF) ved utforming og oppfølging av økonomiske tilpasningsprogrammer. Eurogruppen ønsket velkommen avtalen mellom ESM og Kommisjonen om det fremtidige samarbeidet, som vurderes å være i tråd med Traktatens bestemmelser.

Offentlig gjelds bærekraft

Det er bred støtte til å forbedre gjeldende rammeverk for å fremme bærekraftig offentlig gjeld i euroområdet. Finansministrene sikter mot å innføre såkalte "single limb" i klausuler (Ved innføring av «single limb» vil man ha en felles beslutning om restrukturering av gjelden – og ikke for hvert enkelt verdipapir) om kollektiv handling (Collective Action Clauses – CAC) innen 2022, som skal inkluderes ved en revisjon i ESM-traktaten. Dette vil redusere risikoen

for at en minoritet blant kreditorene (såkalte holdouts) kan unnlate å delta i en foreslått restrukturering. Det kan også være aktuelt å benytte ESM som tilrettelegger i dialogen mellom medlemsland og private kreditorer.

Det meste av arbeidet med å forberede tekstendringene i ESM-trakten har det siste halvåret foregått på teknisk nivå.

I Eurogruppens junimøte kom man til bred enighet om de konkrete endringene i ESM-traktaten. Selv om de prinsipielle sakene ble avklart i desember 2018, var det vanskelige problemstillinger i sluttfasen knyttet til informasjonsdelingen mellom de ulike institusjonene, herunder at ESM skal få tilgang til informasjon for å kunne beregne SRFs tilbakebetalingskapasitet dersom backstop-instrumentet må tas i bruk.

Eurogruppen fikk også en orientering fra ESM og Kommisjonen om arbeidet med å etablere en felles metode for vurdering av den offentlige gjeldens bærekraft (Debt Sustainability Assessment).

Alle elementene i ESM-traktaten og andre berørte rettslige dokumenter ventes å bli ferdigstilt innen desember 2019. Ratifikasjonsprosessen vil starte så snart denne prosessen er ferdigstilt.

En felles europeisk innskuddsgarantiordning (EDIS)

Eurogruppen i EU27-format kom i desember 2018 til enighet om at det er behov for ytterligere arbeid med EDIS på teknisk nivå før politiske drøftinger kan start opp.

I januar 2019 ble det etablert en høynivågruppe som har arbeidet videre med problemstillingene.

Rapporten fra høynivågruppen ble presentert for Eurogruppen i junimøtet. Både kommissær Moscovici, ESM-leder Regling og flere medlemsland beklaget at arbeidsgruppen hadde gjort lite fremskritt i retning av å berede grunnen for en politisk diskusjon av EDIS. Dette reflekterer realitetene om at en rekke medlemsland, særlig i nord, ennå ikke er rede til å starte slike forhandlinger. Frankrikes finansminister Le Maire tok til orde for at den nye Kommisjonen, som ventes å tiltre i løpet av 2019, må få nytt mandat til å få fortgang i saken. I utkastet til strategisk agenda for den nye Kommisjonen, som godkjennes av EUs toppledere, er det tatt inn at bankunionen bør ferdigstilles i løpet av to år. Høynivågruppen vil fortsette arbeidet med å utarbeide et veikart for oppstart av politiske forhandlinger om EDIS. Gruppen vil rapportere til Eurogruppen igjen i desember.

Likviditet ved krisehåndtering

Eurogruppen i utvidet format ble i desember 2018 enig om raskest mulig å lukke likviditetsgap som kan oppstå under gjeldende rammeverk for krisehåndtering av banker.

Eurogruppen i juni fikk en orientering om det tekniske arbeidet. Eurogruppens arbeidsgruppe vil arbeide videre med problemstillingene og rapportere til Eurogruppen i desember i år. Ulike modeller har vært drøftet. Diskusjonene fremover vil konsentrere seg om alternativene som har størst oppslutning, som er å foredle gjeldende praksis samt SRB-garantier (styret for krisehåndteringsfondet SRF) til eurosystemet og styrke SRBs kapasitet til å gi sikkerhet for krisebanker.

Utviklingen i indikatorer for risikoreduksjon

Som bakgrunn for Eurogruppens junimøte hadde Kommisjonen, ECB og SRB i mai lagt frem den fjerde overvåkingsrapporten om utviklingen i risikoindikatorer tom. 4. kvartal 2018. Denne viser at bankenes kapital- og likviditetssituasjon har bedret seg jevnt siden etableringen av bankunionens første fase i slutten av 2014. Misligholdte lån som andel av bankenes utlån fortsetter å avta. Per utgangen av 3. kvartal 2018 utgjorde disse 3,3 pst., som er en halvering siden 2014. Det siste året hadde andelen gått ned med 1,1 prosentpoeng. Beholdningen av misligholdte lån varierer imidlertid betydelig mellom land. Tre land har fortsatt andeler på over 10 pst.

I tillegg er det vedtatt en rekke regulatoriske og ikke-regulatoriske tiltak i EU og i medlemslandene for å redusere risiko.

Under pressekonferansen etter maratonmøtet uttalte Eurogruppeleder Centeno at man hadde gjort betydelige fremskritt på de prioriterte områdene, som er eurobudsjett, revisjon av ESM-traktaten og styrking av bankunionen. Samtidig gjenstår det et betydelig arbeid for å få alle elementene på plass.

Eurogruppen vil følge opp arbeid på dette området i tråd med mandat fra Eurotoppmøtet 21. juni.

Eurogruppens arbeidsprogram for høsten 2019

Eurogruppen vedtok arbeidsprogrammet for høsten 2019 med følgende elementer:

- Samordning av den økonomiske politikken

Eurogruppen vil drøfte strukturtemaer som kan bidra til økonomisk vekst og sysselsetting samt overvåke medlemslandenes og euroområdet finanspolitikk. Som vanlig vil Eurogruppen mot slutten av året vurdere eurolandenes budsjettplaner for 2020 og gi anbefaling om finanspolitisk innretning til enkeltland og euroområdet samlet.

- Postprogramovervåkning

I løpet av høsten vil Eurogruppen vurdere situasjonen i postprogramlandene Irland, Kypros, Portugal og Spania. I tillegg vil Hellas være gjenstand for den forsterkede overvåkingsprosedyren, som blant annet omfatter kvartalsvis oppfølging av om landet gjennomfører reform- og budsjetttiltakene man ble enige om i juni 2018.

- Finansiell stabilitet

Eurogruppen vil fortsette å følge opp dette området, som blant annet skjer gjennom høring av lederne i SSM (ECBs banktilsyn for euroområdet) og SRM (krisehåndteringsmyndigheten for banker i euroområdet).

- Tettere ØMU-samarbeid

Eurogruppen vil følge opp arbeid på dette området i tråd med mandat fra Eurotoppmøtet 21. juni.

Budsjett

EUs langtidsbudsjett (MFF 2021-2027)

Med bidrag fra Eivind Lorentzen, EU-delegasjonen, og Bjarne Stakkestad, Finansdepartementet.

Kommisjonen presenterte 2. mai 2018 forslaget til flerårige finansielle rammer (MFF) for perioden 2021 – 2027. Detaljerte regelverksforslag for de forskjellige sektorprogrammene ble fremmet senere i mai og juni samme år. Forslaget til MFF2021-2027 må vedtas med enstemmighet i Rådet etter samtykke fra Europaparlamentet.

Som ledd i behandlingen diskuteres den flerårige finansielle rammen regelmessig i Rådet for allmenne saker. Det er etablert et utkast til forhandlingsboks for å forenkle forhandlingene om en felles posisjon. Formålet med forhandlingsboksen er å samle de elementer som mest sannsynlig krever politisk veiledning fra EU-lederne for at Rådet skal kunne bli enig.

[Rådet for allmenne saker](#) drøftet 18. juni 2019 den flerårige finansielle ramme for 2021-2027 i forkant av EUs toppmøte. Ministrene diskuterte det rumenske formannskapets [reviderte utkast til forhandlingsboks](#). Forhandlingsboksen var blant annet ment å tydeliggjøre innsatsen for å håndtere de ytre årsakene til migrasjon, betydningen av eksellenseprinsippet i forsknings- og innovasjonspolitik, økt fleksibilitet for landene ved bruken av budsjetttildelinger innenfor samholdspolitikk og måltall for utjevning. Overordnede rammer ble i liten grad diskutert.

På [EU-toppmøtet](#) 20. og 21. juni ba regjeringslederne det finske formannskapet om å videreutvikle forhandlingsboksen. Under det finske formannskapet vil forhandlingsboksen også inneholde tallstørrelser. På denne bakgrunn vil lederne ha en diskusjon i oktober 2019 med ambisjon om å oppnå enighet i løpet av året, se [konklusjoner](#) fra toppmøtet.

Det er lagt opp til at ECOFIN 9. juli 2019 skal ha en overordnet diskusjon av status i forhandlingene om inntektssiden av MFF2021-2027.

Europaparlamentet vedtok i november 2018 sin forhandlingsposisjon om budsjetttrammene i MFF2021-2027.

Parallelt med diskusjonen om rammen vedtar Rådet og Europaparlamentet innholdet i hvert enkelt program som skal inngå i MFF2021-2027. Beløpene i de ulike programmene vil imidlertid tidligst bli fastsatt på slutten av året. Det er foreløpig politisk enighet mellom EU-institusjonene om innholdet i Digital Europe Programme, European Defence Fund, Space Programme, Rights and Values Programme, Justice Programme, Connecting Europe Facility, LIFE, Horizon Europe, InvestEU og Fiscalis. Rådet er også blitt enig om sine forhandlingsmandater for blant annet strukturfondene.

EUs budsjett for 2020 – Kommisjonens forslag

Skrevet av Bjarne Stakkestad, Finansdepartementet

Kommisjonen la 5. juni 2019 frem sitt forslag til [2020-budsjett](#) som er det siste budsjettet i den inneværende langtidsbudsjettperioden (MFF2014-20). Forslaget omtales som et budsjett for sysselsetting, vekst og sikkerhet. Videre at budsjettforslaget er utformet med sikte på å optimalisere finansieringen av eksisterende programmer, øke den europeiske merverdien ved budsjettet og legge til rette for optimal overgang til en ny generasjon av programmer fra 2021.

Kommisjonen legger opp til forpliktelser (tilsagnsfullmakter) på 168,3 mrd. og betalingsbevilgninger på 153,6 mrd. euro. Dette utgjør henholdsvis 0,99 og 0,90 pst. av medlemslandenes BNI. Budsjettforslaget for 2020 innebærer en økning på 1,3 pst. fra vedtatt budsjett 2019 for forpliktelser og 3,5 pst. for betalinger. Kommisjonens forslag er innenfor takene fastsatt i den gjeldende flerårige finansielle rammen (MFF).

Forslaget er basert på at Storbritannias bidrag til EU-budsjettet fortsetter ut 2020.

EUs budsjett for 2020: Kommisjonens forslag. Foreslåtte bevilgninger etter utgiftskategori i mrd. euro og endring fra vedtatt budsjett for 2019 (pst.)

APPROPRIATIONS BY HEADING (NOMINAL CHANGE IN % COMPARED TO 2019)	Commitments		Payments	
	€ million	%	€ million	%
Smart and inclusive growth	83,328	+3.3	72,151	+6.8
Competitiveness for growth and jobs	24,716	+5.5	22,109	+7.7
Economic, social and territorial cohesion	58,612	+2.5	50,042	+6.4
Sustainable growth: natural resources	59,995	+0.6	58,014	+1.1
Market related expenditure and direct aids	43,532	+0.8	43,502	+0.9
Security and citizenship	3,729	-1.5	3,724	+5.6
Global Europe	10,308	-8.9	8,986	-4.0
Administration	10,324	+3.8	10,327	+3.8
Other special Instruments*	588	-32.5	419	-40.6
TOTAL APPROPRIATIONS	168,272	+1.3	153,621	+3.5

Kilde: Europakommisjonen

Konkurranssevne for vekst og sysselsetting (utgiftskategori 1a) omfatter bl.a. Europa 2020-strategien, herunder forskning, utdanning og infrastrukturinvesteringer. Over halvparten av midlene i kategori 1a går til forskningsprogrammet Horizon 2020 (foreslåtte forpliktelser på 13,2 mrd. euro i forslaget for 2020, en økning på 6,4 pst. fra vedtatt budsjett for 2019).

Samhørighetspolitikken (utgiftskategori 1b) som utgjør nær 35 pst. av EUs samlede budsjett, inneholder bl.a. bevilgninger til Det regionale utviklingsfondet, Samhørighetsfondet og Det europeiske sosialfondet. Kommisjonen foreslår en økning i forpliktelser på 2,5 pst. fra

vedtatt budsjett for 2019. Formålet med samhörighetspolitikken er å styrke økonomisk, sosial og territorial samhörighet i regionene og EUs medlemsstater.

Bærekraftig vekst og naturressurser (utgiftskategori 2) utgjør nær 36 pst. av EUs samlede budsjett. Utgiftskategorien finansierer EUs felles landbrukspolitikk, og om lag tre firedeler av midlene i denne utgiftskategorien foreslås benyttet til direkte landbruksstøtte og markedsordninger (43,5 mrd. euro). Den resterende firedelen finansierer hovedsakelig EUs landdistriktspolitikk. Utgiftskategorien finansierer også EUs felles politikk knyttet til miljø, klima og fiskeri.

Sikkerhet og borger (utgiftskategori 3) finansierer rettslige og indre anliggende, grensekontroll, migrasjon og asylpolitikk, folkehelse, forbrukerbeskyttelse og kultur. Kommisjonen foreslår en reduksjon i forpliktelsene på 1,5 pst. målt i forhold til vedtatt budsjett for 2019, mens betalingsbevilgningene er foreslått økt med 5,6 pst.

Globale Europa (utgiftskategori 4) finansierer EUs eksterne virksomhet som utviklingshjelp, nødhjelp og utenriks- og sikkerhetspolitikk. Kommisjonen foreslår en reduksjon i forpliktelsene på nær 9 pst. sammenlignet med vedtatt budsjett for 2019. Dette skyldes i hovedsak at budsjettforpliktelsene til flyktningefasiliteten i Tyrkia avsluttes i 2019.

Utgiftskategori 5 finansierer de administrative kostnadene ved alle EU-institusjoner, pensjoner og de europeiske skolene.